

DE LA MONOSEMIE LA POLISEMIE ÎN TERMINOLOGIA ȘTIINȚIFICĂ ACTUALĂ

- rezumatul lucrării -

De la monosemie la polisemie în terminologia științifică actuală se încadrează, din punctul de vedere al **metodologiei** și al **obiectivelor** vizate, curentului manifestat în terminologie ca știință începând cu anii '90, care subsumează **socioterminologia, teoria comunicativă a terminologiei** sau **terminologia textuală** și pe care l-am numit **terminologie externă**, deosebindu-l de **terminologia normativă, a specialiștilor**.

La modul general, **metoda** proprie acestei orientări este prioritar lingvistică, **obiectivul terminologiei externe** fiind, „înregistrarea, explicarea, descrierea termenilor specializați din diverse domenii, în sine sau în relația cu limba comună”¹.

Teza se distinge prin următoarele aspecte: în primul rând este un studiu de **terminologie** realizat din **perspectivă lingvistică, descriptivă** (curent relativ recent în terminologie ca știință), care își propune o analiză *după modele și metode lingvistice*² a unui fenomen de actualitate, motivat, în mare parte, de noile realități extralingvistice³ – **migrarea termenilor** (luând în discuție efecte majore precum **determinologizarea, terminologizarea și interdisciplinaritatea**), considerat o cauză importantă a unei realități care încă stârnește controverse: **polisemia terminologică**⁴.

În *Cuvânt înainte* se motivează alegerea temei, actualitatea și noutatea ei științifică. Se subliniază valoarea teoretică și practică a tezei; se formulează obiectivele lucrării, indicându-se metodele de cercetare și modalitățile de prezentare a rezultatelor.

Lucrarea este structurată în două părți. **Partea I** reprezintă fundamentarea teoretică a lucrării, accentul căzând pe delimitarea orientărilor teoretice și pe definirea unităților și a principiilor de analiză.

Capitolul 1, Parcurs teoretic în terminologie – de la monosemie, la polisemie are drept obiectiv **delimitarea a două curente distincte în terminologie ca știință**, în funcție de raportarea la **obiectul de studiu** – termenul, și implicit de raportarea la

fenomenul **polisemiei** în terminologie, **de la monosemie, la polisemie** marcând, din această perspectivă, un parcurs interpretativ. Avem în vedere, pe de o parte, **terminologia** apărută în prima jumătate a secolului al XX-lea⁵ - **terminologia specialiștilor, normativă, de tip wüsterian**, sau **terminologia internă**, iar pe de altă parte terminologia care se prefigurează la începutul anilor '90⁶ - **terminologia din perspectivă lingvistică, descriptivă, sau terminologia externă**.

Capitolul este conceput astfel: prezentarea fiecărui model teoretic în parte (cu delimitarea diferențelor în funcție de obiective, de metodologie și de raportarea la obiectul de studiu - termenul: vezi subcapitolele **1.1.1. Terminologia internă sau terminologia propriu-zisă; 1.1.1.2. O perspectivă asupra termenului – termenul-concept sau termenul-etichetă; 1.1.2. Terminologia externă sau terminologia din perspectivă lingvistică; 1.1.2.3. Termenul ca termen-lexem**) în vederea justificării a două viziuni distincte asupra **polisemiei terminologice**. Chiar dacă analiza noastră se încadrează **terminologiei externe, descriptive**, abordarea nu împrumută perspectiva critică a majorității reprezentanților **terminologiei europene** (vezi, spre exemplu, M. T. Cabré 2000 b – *Elements for a Theory of Terminology: towards an alternative paradigm*), întrucât considerăm **terminologia internă** ca nefiind altceva decât o altă „intrare” (reconsiderând astfel *teoria intrărilor multiple – la théorie des portes / the theory of doors*, avansată de M. T. Cabré) care permite o altă perspectivă asupra termenului, obiectivul acestei terminologii fiind diferit cel de al **terminologiei externe** (vezi subcapitolul **1.2. Terminologia internă și terminologia externă - teorii în complementaritate**.)

Dacă la nivelul **terminologiei interne** vorbim de o abordare **onomasiologică** în scopuri **normative**, lucrând cu **termeni-etichetă**⁷ sau **termeni-concept**⁸, la nivelul **terminologiei externe**, abordarea este **semasiologică**, iar termenii sunt percepuți ca „semne lingvistice vii”⁹, **termeni din discurs**¹⁰, **termeni-lexem**¹¹.

Dacă **terminologia internă** este o teorie a termenului în condiții **ideale**, cu scopul de a standardiza, de a norma și de a evita comunicarea ambiguă între specialiștii din același domeniu, **terminologia externă, descriptivă**, este o teorie a termenului în

condițiile **reale** ale apariției în texte, **de la cele strict specializate, la cele cu grad inferior de specializare**, depășindu-se, de data aceasta, granițele unui anumit domeniu.

Dacă **terminologia internă**, „tradițională”, **normativă** vizează cucerirea unei **monosemii universale**¹² *postulând o distanță optimală între limba comună și limbajele de specialitate în scopul asigurării unei comunicări univoce, precise, între specialiști*¹³, **terminologia externă, descriptivă** are ca principiu fundamental *punerea sub semnul întrebării a postulatului wüsterian potrivit căruia termenul este monosemantic și monoreferențial*¹⁴.

Dacă modelul normativ (din perspectiva căruia este binecunoscută distincția dintre **termen** - ca obiect de studiu al terminologiei - și **cuvânt** - ca obiect de studiu al lingvisticii - considerându-se că termenul se caracterizează prin monosemantism, spre deosebire de cuvânt, care e virtual polisemantic) postulează absența **polisemiei**¹⁵ și a variațiilor de orice tip, **polisemia** fiind raportată ca o anomalie¹⁶, fiind un factor de ambiguitate, de aceea preferându-se înlocuirea ei cu **omonimia**¹⁷ sau cu **monosemia plurală**¹⁸, din perspectiva modelului descriptiv¹⁹, **polisemia** este văzută ca firească²⁰, termenul nefiind perceput ca radical distinct de cuvânt.²¹

Deși multe voci critice se vor ridica împotriva faptului că **terminologia internă** nu se sprijină pe realitatea textelor, pe ocurențele reale ale termenilor în context²², suntem de acord cu J. Halskov²³ care afirmă că atât timp cât obiectivul **terminologiei interne** este structurarea cunoștințelor și **standardizarea** (și nu **descrierea** utilizării termenilor în diverse contexte - desigur, când scopul este **descrierea**, și nu **normarea**, postulatele terminologiei interne nu se verifică), această direcție este perfect justificată, iar **viziunea critică** de mai târziu a unor specialiști, în principal a celor care interpretează terminologia din **perspectivă lingvistică**, nu se susține. Revizitând „*teoria intrărilor multiple*” a lui M.T. Cabré, opțiunea noastră este de a privi cele două abordări în complementaritate, ele redând, după cum arată H. Béjoint et Ph. Thoiron 2000: 6, „*deux conceptions radicalement différentes de la langue : langue construite comme un outil pour façonner le monde, et langue qui façonne le monde a notre insu.*” și contribuind, așadar, la formularea unei imagini cât mai complete asupra entității complexe numită **termen**.

În funcție de obiectivul avut în vedere, terminologul va avea acces la una sau la alta dintre numeroasele fațete ale termenului, căci, „*On ne peut avoir la même approche*

du terme et du concept selon que l'on se situe dans l'une ou autre pratique: aménager une langue, unifier le vocabulaire d'une discipline, décrire la diversité des usages ou encore permettre une communication interlinguistique.” (M. V. Campenhoudt 2006: 4)

Dacă prima propune o imagine a termenului în condiții ideale (cum ar trebui să fie el în comunicarea dintre specialiști), fiind eminentamente **prescriptivă**, obiectivul principal fiind normarea, a doua întregeste imaginea termenului **descriind** ocurențele lui reale în diverse tipuri de discurs, de la cele strict specializate, la cele cu grad mediu sau mic de specializare.

În *Capitolul 2, Polisemia din perspectiva terminologiei externe* se pot recunoaște două momente principale:

A. În urma argumentării considerării polisemiei terminologice ca fenomen firesc din perspectiva unei terminologii externe, lucrarea își propune **descrierea și exemplificarea principalelor tipuri de polisemie terminologică** (vezi subcapitolul **2.2. Tipuri de polisemie**), evidențiate în lucrările de specialitate, pe care le-am grupat în trei categorii principale: **polisemie interdomenială (2.2.1.)**, **polisemie intradomenială (2.2.2.)**, respectiv **polisemie extradomenială (2.2.3.)**:

2.2.1.POLISEMIA INTERDOMENIALĂ

2.2.1.1. *Polisemia în domenii care interrelaționează (nu fără motivări extralingvistice), ceea ce conduce la o estompare a granițelor între aceste domenii pentru a întâmpina, așadar, nevoile comunicaționale dintre specialiști:*

2.2.1.1.1. *ramuri ale industriei care comunică între ele și care presupun o colaborare între specialiști de orientări diferite*

F. Gaudin 2003: 167 vorbește despre **polisemie terminologică** în cazul unor termeni cu „caracter pluridomenial” precum *GOMME XANTHANE* (industria chimică și industria alimentară), *EDULCORANT NATUREL* (aparținând atât domeniului industriei agroalimentare cât și industriei farmaceutice).

2.2.1.1.2. *domenii interdisciplinare*

M. Bouveret 1998: 11-12 dă exemplul **bioinformaticii** și discută termenul *IDENTITATE*. Conceptul de identitate prezintă variații în funcție de **punctul de vedere**. Dacă **punctul de vedere** este al biologilor, **gradul de asemănare** este pertinent, dacă este al informaticienilor, gradul de asemănare nu este relevant, căci pentru a vorbi de *IDENTITATE* este de ajuns să fie reperată de către program o asemănare globală între cele două secvențe de ADN.

A. Condamines și J. Rebeyrolle 1997: 179 efectuează un studiu pe baza unui corpus de texte provenind de la două divizii diferite care activează într-un domeniu interdisciplinar precum **științele spațiale**, reunind cercetători cu diverse specializări precum geofizică sau matematică aplicată.

Polisemia este înțeleasă aici ca **poliacepțiune** definită ca **manifestare la nivelul textelor specializate** a unor **puncte de vedere** diferite ale specialiștilor, care pot fi asociate fie unei alegeri individuale, fie unei alegeri colective (ultima fiind reprezentativă pentru competența socioprofesională comună a unui grup identificabil de locutori).

2.2.1.2. Polisemia ca urmare a *migrării* (prin împrumutul) termenilor în alte domenii de specialitate (migrare directă)

A. Toma 2000: 100-101 consideră că *polisemia termenilor se asigură prin migrări dintr-un domeniu al cunoașterii într-un altul*, chiar dacă admite că *diversificarea semantică nu cunoaște numai forma polisemantismului*, cu păstrarea unor *verigi semantice între diversele accepții, ci și forma omonimiei*, cu *ruperea totală a relației semantice sau cu adăugarea unor accepții care nu au nici o legătură cu cele anterioare* (SUBIECT1 (în sintaxă) și SUBIECT2 (în psihologie) între care nu există nici o relație de sens.)

2.2.1.2.1. *împrumutul lexical fără modificări conceptual-semantice, dar, adăugam noi, cu diferențe contextuale.* (A. Toma vorbea de *împrumutul prin matematizare*) Ne vom raporta la această situație ca la tipul inferior de polisemie interdomenială.

ex. Spre exemplu, termenul **funcție** pătrunde din matematică în lingvistică sau logică. În lingvistică, funcția (monadică sau diadică) se utilizează în contextul **adverb** („*un adverb care funcționează predicativ poate fi monadic – funcție de un argument sau diadic – funcție de două argumente*” (A. Toma 2006 a.: 331)), **adjectiv**²⁴ sau, în general, în contextul **argument al unui predicat**²⁵ iar în logică apare în contextul **operator** (monadic), **logică de ordinul 2** (monadică) ș.a.

2.2.1.2.2. împrumut care implică modificări conceptual-semantice

A. Toma 2006 a.: 331-332 dă exemplul transferului (*prin alterarea sensului*) termenului la origine matematic **funcție** în biologie (*funcțiile sistemului circulator*) sau în psihologie (*funcțiile afectivității*), considerând că proprietatea care rămâne constantă este de fiecare dată “**asocierea**”. Spre exemplu, **funcția reflectorie** în psihologie explicitează relația (**asocierea**) *dintre subiect și obiect într-un timp și spațiu bine determinate care definesc o împrejurare de viață.*

M.T. Cabré 2000 c : 35 consideră că *termenii reali sunt potențial polisemantici, semnificatul lor putându-se extinde și multiplica în diverse domenii de specialitate și că termenii utilizați în mai multe domenii, care sunt formal identici, pot fi și semantic identici, total sau parțial, în ambele cazuri fiind vorba de polisemie*. Ca și A. Toma în lucrarea din 2000, M.T. Cabré consideră că *termenii își pot prezenta polisemia în dublu sens: a. o unitate utilizată în mod specific într-un domeniu poate fi utilizată din nou într-un alt domeniu cu același sens și b. plecând de la aceeași unitate de bază se pot obține sensuri diferite, dar care în esență coincid.*²⁶

Un alt exemplu este termenul VIRUS din informatică, a cărui denumire este preluată din biologie pe baza unei analogii fiind, așadar, utilizat în domeniul informaticii ca o metaforă a VIRUSULUI din biologie. (M. Bouveret 1998 : 11 vorbește în acest caz de un tip de polisemie corespunzător metaforei.)

2.2.1.3. Polisemia ca urmare a reintegrării unităților determinologizate (în urma contactului cu limba comună) în discursul specializat al altor domenii²⁷ (migrare prin intermediul limbii comune) când experții unui domeniu de specialitate adoptă o unitate determinologizată care își are originea în alt domeniu de specialitate.

Un tip special de polisemie interdomenială (*polysémie inter-domaines*) este cel discutat de I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 212-214, care se manifestă în momentul în care termenii dintr-un anumit domeniu, după ce într-o fază inițială ajung în contexte de limbă comună (suferind așadar un proces de **determinologizare**)²⁸ sunt reînfiltrați în comunicarea specializată²⁹, fiind preluați de data aceasta în alte domenii decât cel de origine. Polisemia interdomenială se manifestă așadar când experții unui domeniu de specialitate adoptă o unitate determinologizată care își are originea în alt domeniu de specialitate (ceea ce conduce la un proces de **terminologizare** într-un domeniu adoptiv).

I. Meyer și K. Mackintosh dau exemplul termenului informatic VIRTUAL care ajunge în limba comună în contexte precum VIRTUAL CURRENCY - MONEDĂ VIRTUALĂ, VIRTUAL ECONOMY – ECONOMIE VIRTUALĂ sau VIRTUAL CORPORATION – CORPORAȚIE VIRTUALĂ³⁰ (așadar unitatea determinologizată provenind din domeniul informatic ajunge prin intermediul limbii comune în contextul unei alte unități determinologizate ce aparține unui alt domeniu – domeniul economic în cazul de față). Pasul următor constă în *reînfiltrarea* acestei unități al cărei domeniu de origine este informatica în discursul specializat aparținând domeniului economic, suferind, așadar, un proces de **terminologizare** într-un domeniu nou.³¹

2.2.2. POLISEMIE INTRADOMENIALĂ

Acest tip de polisemie a fost studiat în lucrările de specialitate sub denumirea de **polisemie internă**³² și se manifestă, la modul general, în momentul în care *un termen dezvoltă mai multe sensuri în același domeniu (sau în ramuri diferite ale lui)*.

2.2.2.1. Polisemia ca variație terminologică în timp³³

Reprezentative din acest punct de vedere sunt analizele realizate în terminologia românească la nivelul **lingvisticii**³⁴ și **dreptului**³⁵, exemplele înregistrate înfățișând o dinamică conceptual-semantică a domeniilor de specialitate, prin impunerea de noi sensuri odată cu evoluția conceptelor, a teoriilor științifice:

G. Pană-Dindelegan 1997: 9-10 numește acest tip de polisemie „**denotativă**” sau „**conceptual-semantică**”, sensurile cu care se utilizează termenii ANALIZĂ, GRAMATICĂ, SINTAXĂ, VOCABULAR fiind ilustrative pentru **dinamica terminologiei (lingvistice)**, determinată de evoluția teoriilor științifice.

În terminologia lingvistică europeană acest tip de polisemie este studiat și de M. Bouveret 1998: 10, ca *modificări în diacronie în urma descoperirilor științifice sau evoluției tehnicii*; unul dintre exemplele analizate este VIRUS, termen care în medicină și biologie a pierdut sensul inițial foarte general de „*nom donné à tout germe pathogène*” în favoarea celui de „*microorganisme infectieux parasite absolu des cellules vivantes possédant un seul type d'acide nucléique et se reproduisant à partir de son seul matériel génétique, à structure bien définie*” (Dictionnaire *Le Petit Robert*, 1985).

Se consideră că acest tip de polisemie este foarte pronunțat în anumite domenii în evoluție rapidă, (precum **informatica**) variațiile conceptual-semantică ca urmare a noilor descoperiri în materie, manifestându-se într-un timp relativ scurt.³⁶

2.2.2.2. Polisemia ca variație conceptuală în domeniile care manifestă o normare mai puțin strictă³⁷

În general se consideră că acest tip de polisemie se manifestă în domenii ce aparțin **științelor sociale și umaniste**, dar chiar și în **științele economice** și în **informatică** ș.a.³⁸, spre deosebire de științele exacte (matematică, chimie, mineralogie, medicină, botanică ș.a) care ar corespunde în mai mare măsură idealului de monosemie, de univocitate și de absență a conotațiilor, postulat de terminologia internă, tradițională.

A. Vrânceanu 2000: 170, analizând terminologia **artelor plastice**, afirmă că **polisemia** unor termeni strict specializați precum **MODELEU** (înregistrat în D.Art. cu două sensuri, ca 1. *procedeu de redare a volumului și 2 tratatarea mai mult sau mai puțin accentuată în redarea planurilor, formelor și volumelor unei sculpturi*) constituie un argument împotriva univocității și monoreferențialității lexicului specializat, calități **considerate necesare**.

În **informatică**, spre exemplu, acest tip de polisemie se manifestă în cazul unor termeni precum **INTERFAȚĂ** (înregistrat în D.I. 2003 cu 2 sensuri pentru aceeași intrare), **REDUNDANȚĂ** (cu 4 sensuri), **REFERINȚĂ** (cu 2 sensuri) ș.a.³⁹

2.2.2.3. Polisemia ca urmare a reintegrării unităților determinologizate în discursul specializat al domeniului de origine⁴⁰

Este situația semnalată de I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 211-214 sub numele de *polysémie intradomaines* (**polisemie intradomenială**), care se manifestă în momentul în care experții unui domeniu decid să reintroducă în domeniul de origine o unitate determinologizată (ca urmare a utilizării în contexte de limbă comună)⁴¹, ceea ce conduce la o **extindere** a sensului termenului de origine,⁴² cum se întâmplă în cazul termenului informatic **REALITATE VIRTUALĂ** analizat de I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 211-212.

2.2.3. POLISEMIE EXTRADOMENIALĂ (sau polisemia ca urmare a migrării termenilor specializați spre limba comună)

Polisemia extradomenială este studiată în lucrările de specialitate și sub numele de **polisemie externă**⁴³ sau **dinamică semantică**⁴⁴ și se manifestă în momentul în care *termenii trec dincolo de domeniile specializate (fie ele domenii de origine sau domenii receptor)*, ca urmare a migrării termenilor spre limba comună, unde, accidental, pot ajunge în combinații cu alți termeni despecializați proveniți din alte domenii de specialitate. Din acest punct de vedere interesază *utilizările concrete ale termenilor în texte cu grad inferior de specializare sau chiar comunicarea obișnuită* (A. Bidu-Vrânceanu 2007: 112).

B. Investigarea fenomenului migrării termenilor (subcapitolul 2.3. **O teorie a migrării termenilor**, unde sunt vizate definirea migrării terminologice și a termenului ca **termen migrator** (subcapitolele 2.3.1. și 2.3.2.), definirea **spațiilor de interferență** ca etapă în procesul migrării și clasificarea etapelor migrării (2.3.4.), precum și clasificarea sensului în funcție de spațiul în care se manifestă, la un moment dat, în procesul migrării (2.3.5.)) și **precizarea rolului acestuia în dezvoltarea polisemiei** (vezi subcapitolul

2.3.3. Polisemia ca urmare a migrării termenilor), interesându-ne, în principal, polisemia extradomenială (analizată pe larg în partea a doua a lucrării).

Revenind la clasificarea anterioară, polisemia termenilor ca urmare a MIGRĂRII poate fi:

- a) **interdomenială**, caracterizată prin **migrare directă** (caz în care se confundă cu ceea ce am prezentat sub 2.2.1.2. Polisemia ca urmare a migrării (prin împrumutul) termenilor în alte domenii de specialitate) sau, **migrare prin intermediul limbii comune** (când se confundă cu 2.2.1.3 Polisemia ca urmare a reintegrării unităților determinologizate (în urma contactului cu limba comună) în discursul specializat al altor domenii);
- b) **intradomenială** (menționată de noi sub 2.2.2.3. Polisemia ca urmare a reintegrării unităților determinologizate în discursul specializat al domeniului de origine);
- c) **extradomenială** (descrișă sub 2.2.3. Polisemie extradomenială (sau polisemia ca urmare a migrării termenilor specializați spre limba comună))

Din punctul nostru de vedere, **polisemia extradomenială**, pe care lucrările de specialitate o numesc și **dinamică/neologie semantică** sau **polisemie externă**, se definește ca *tip de polisemie ce se manifestă în afara domeniilor specializate, fie ele domenii de origine sau domenii-receptor, ca urmare a migrării termenilor spre limba comună care îi poate pune în relație, prin intermediul presei de largă circulație⁴⁵, și cu alți termeni despecializați proveniți din alte domenii, admițându-se că libertățile combinatorii pot fi mult mai mari*. Din această perspectivă interesează utilizările concrete ale termenilor în *texte cu grad inferior de specializare sau chiar comunicarea obișnuită*.

Partea a II-a este dedicată analizei corpusului și interpretării rezultatelor. Partea aplicativă a lucrării vizează descrierea comportamentului semantic al termenilor în momentul în care sunt consemnați în texte de largă circulație⁴⁶ (cu un grad de specializare inferior, mergând până la vulgarizare, texte aparținând mass-media sau chiar limbii comune), cercetându-se, mai exact, fenomenul *îmbogățirii cu noi sensuri a unor termeni utilizați în limba comună în contexte extralingvistice și lingvistice repetabile⁴⁷*; ilustrarea mecanismului semantic al **polisemiei extradomeniale** se realizează prin analiza impactului **terminologiei informatice** (în **Capitolul 3** se justifică alegerea domeniului informaticii în analiza migrării terminologice⁴⁸) asupra limbii comune, fiind recunoscut faptul că *limbajul informaticii reprezintă astăzi, nu numai pentru limba română, limbajul*

*tehnic cu cea mai spectaculoasă ascensiune și cu cel mai puternic impact asupra limbii comune*⁴⁹.

În interpretarea polisemiei din perspectiva terminologiei descriptive, care utilizează în analiză metode și mecanisme proprii lingvisticii, luând în calcul doar situația de migrare a termenilor spre limba comună, literatura de specialitate este dominată de două perspective, în funcție de situarea obiectului de studiu, termenul, într-un sistem binar sau ternar:

Într-un sistem binar, termen vs. cuvânt, polisemie înseamnă derivare semantică, în momentul în care termenul migrează spre limba comună și dezvoltă, plecând de la sensul la origine specializat, noi sensuri conotative prin încălcarea registrului stilistic. De aceea, fenomenul este recunoscut și ca dinamică semantică, **neologie semantică** (M.F. Mortureux 1997: 117-120), **schimbare de sens** sau **tropi** (V. Nyckees 1998: 105-133; A. Lehmann și F. Martin-Berthet 1998: 78-90), **evoluția sensului** (A. Nicklas-Salminen 2003: 159-165) sau, la modul general, de **conotații** (B. Spillner 1994: 53).

Într-un sistem ternar, unitatea lexicală nu este propriu-zis nici termen, nici cuvânt, ci activează, în funcție de situația de comunicare, caracterul specializat sau nonspecializat. Așadar, din această perspectivă, specializarea este o trăsătură activabilă contextual. Cele două fațete activabile contextual păstrează între ele o legătură polisemică. Această ipoteză este susținută de M. T. Cabré, din punctul de vedere al unei **teorii comunicative a terminologiei**.

Noi am optat pentru prima situație, în tradiția studiilor despre polisemie terminologică dezvoltate la noi.

Metodologia constă în combinarea **analizei paradigmatică**, cu **cea sintagmatică**, comparând sensurile dezvoltate de termeni în noile contexte de limbă comună (urmărind, așadar, dinamica sensurilor), cu definițiile consemnate de dicționarele generale și propunând, în momentul în care sunt respectate anumite criterii de frecvență și de durată a atestărilor pentru un anumit sens, revenirea la definițiile de dicționar și înregistrarea acestuia. Raportarea la termenul strict specializat este, într-o primă fază, necesară pentru a stabili raportul cu “nucleul dur” sau gradul de determinologizare.

Corpusul (vezi **Capitolul 4**): Pentru alcătuirea corpusului ne-am adresat în primul rând **presei de largă circulație**, studiind ocurențele termenilor (la origine specializați) informatici (preferințe contextuale, modificări contextual-semantice, frecvența anumitor îmbinări ș.a., de cele mai multe ori existând posibilitatea deducerii unor mecanisme și „strategii” ale modificării/evoluției semantice, în momentul în care, în

cazul unităților analizate, sunt detectate la nivelul textelor schimbări ale preferințelor contextuale, reținând, desigur, aici afirmația făcută de V. Nyckees 2000 conform căreia „a detecta o modificare de sens înseamnă a detecta în texte o modificare a regulilor de uzaj”; de pildă, un mecanism des întâlnit este extinderea uzului, prin analogie, pe rețeaua de sensuri a cuvântului polisemantic din contextul imediat: de la ACCESAREA unui program informatic, se ajunge la ACCESAREA unui program TV și chiar la ACCESAREA unui program de finanțare ș.a.) pe o perioadă determinată: 2004 și iunie 2009, această opțiune fiind justificată prin calitatea presei de a fi, așa cum afirma și F. Dimitrescu în Prefața **Dicționarului de cuvinte recente**, „*printre primele canale care, prin intermediul cuvântului scris, aduce la cunoștința maselor noutățile din diverse domenii, surprinde „pe viu“ schimbările în limbă; presa mănuieste un limbaj extrem de receptiv (deci deschis inovațiilor) menit să reflecte realitatea lingvistică actuală; în plus, aceasta are calitatea de a influența în gradul cel mai înalt limba vie de astăzi*”⁵⁰,

Am considerat ca fiind cele mai reprezentative pentru analiză textele cu grad redus de specializare, sau nespecializate (în domeniul vizat - informatica) așadar, am selectat corpusul făcând apel la cele mai cunoscute publicații actuale, reprezentând diverse segmente de presă, dar evitând publicațiile cu profil informatic (vezi CHIP), care se adresează în primul rând specialiștilor în acest domeniu. Tipul de discurs vizat a fost, deci, cel de vulgarizare, puțin specializat, făcut de specialiști în grade diferite pentru nespecialiști. S-a cercetat arhiva electronică a următoarelor publicații: „22”, „Academia Cațavencu” (A.C.), „Adevărul” (A.), „Banii Noștri” (B.N.), „Bursa” (B.), „Capital” (CA.), „Cadran Politic” (C.P.), „Cotidianul” (CO), „Dilema Veche” (D.V.), „Formula As” (F.A.), „Gardianul” (G.), „Jurnalul Național” (J.N.), „România Liberă” (R.L.) „Săptămâna Financiară” (S.F.), „Ziarul Financiar” (Z.F.), pe o perioadă cuprinsă între anul 2004 și iunie 2009.

Termenii informatici care migrează spre limba comună pot fi:

1. termeni exclusiv informatici, sau termeni al căror domeniu de origine este informatica și care nu se regăsesc și în *structura conceptuală* a altor domenii de specialitate (Capitolul 5).

ex.: A ACCESA

2. Termeni interdisciplinari (așadar termeni care se regăsesc în *structura conceptuală* a mai multor domenii) și a căror imagine în limba comună trebuie dezambiguizată, contextul oferind de cele mai multe ori indicii asupra domeniului de proveniență, indicii constând în alți termeni despecializați aparținând domeniului; când aceste indicii nu sunt prezente sau sunt inutilizabile (trimițând, în același timp, spre mai multe domenii), un factor important este gradul de sensibilizare a societății față de respectivul domeniu (Capitolul 6).

ex.: INTERFAȚĂ, A PROCESA, VIRUS/A VIRUSA, A NAVIGA ș.a.

INTERFAȚĂ care la nivelul discursului specializat se caracterizează prin polisemie interdomenială (apărând, deopotrivă, în **fizică, chimie, informatică și electronică** – vezi MDN 2008) este atestat în limba comună în contexte precum „La INTERFAȚA dintre Occident și fostul Imperiu Sovietic...” „La INTERFAȚA spațiului ex-sovietic cu cel al U.E...” (aparținând comunicării social-politice), când este greu de decis care este domeniul de specialitate la care trebuie să ne raportăm pentru interpretarea sensului. Totuși, dacă ar fi să alegem, am spune că este cel mai probabil ca termenul să fi migrat din domeniul cu cel mai mare impact la ora actuală – informatica, mai ales că în contextul imediat al termenului nu există niciun indiciu (alți termeni despecializați) care să încline exclusiv spre unul sau altul dintre domenii.

3. Termeni informatici cu originea în LC a căror utilizare frecventă dincolo de discursul specializat conduce la dezvoltarea polisemiei extradomeniale (Capitolul 7).

Unități ale lexicului general suferă mai întâi un proces de terminologizare în domeniul informatic (fiind vorba, în majoritatea cazurilor, de **calc semantic**, modelul fiind limba engleză), pentru ca apoi, prin utilizare frecventă în textele de presă, să sufere din nou o despecializare (ceea ce reprezintă o premisă a dezvoltării altor sensuri conotative), pe măsură ce accesul maselor la acești termeni crește, fiind un proces de flux și reflux, între terminologizare și determinologizare.

R.Trif 2006: 148 atrage atenția și asupra faptului că „*aceste sensuri noi, căpătate sub influență engleză de cuvinte (mai) vechi în română vor trebui luate în considerare la alcătuirea viitoarelor dicționare explicative generale ale limbii române, întrucât ele constituie o sursă extrem de importantă a polisemiei.*”

Evoluția sensurilor (în cazul terminologizării în domeniul informaticii a unor cuvinte aparținând, la origine, limbii comune) ar avea loc după următorul traseu:

1. terminologia informatică preia, la nivelul discursului specializat, cuvinte din limba curentă, cărora le extinde sensul prin metaforă (cuvinte din limba comună capătă, așadar, accepții științifice). A. Toma 2000: 94 delimita în acest caz o categorie constituită din cuvinte împrumutate din limba comună care se caracterizează prin păstrarea în grade diferite a sensului inițial, dar însoțită obligatoriu de o precizare prin definiție (asocierea cuvântului cu o definiție strictă) sau determinare (includerea într-o sintagmă ce devine strict specializată).

În cazul terminologiei informatice românești, când modalitatea de îmbogățire a ei pe filon englez este calcul semantic⁵¹ (așadar când termenii sunt traduși printr-un cuvânt al lexicului general căruia i se atribuie, după modelul limbii engleze, sensul specializat informatic) are loc o refacere a traselui metaforic. În cazul românei, cuvinte aparținând limbii comune sunt terminologizate în domeniul informaticii sub presiunea limbii engleze, dobândind, prin calc semantic, un sens strict tehnic.

2. Sensul nou, strict științific, dobândit de cuvinte mai vechi în limbă, în urma unor transferuri semantice, după modelul limbii-donator, engleza, (cuvinte care devin termeni la nivelul discursului specializat informatic al limbii-receptor – în studiul nostru, limba română) suferă, prin apariția în texte adresate publicului larg⁵², o despecializare, o diluție în diferite grade, de la simpla aproximare a sensului informatic **a.**, până la adăugarea de conotații **b.**

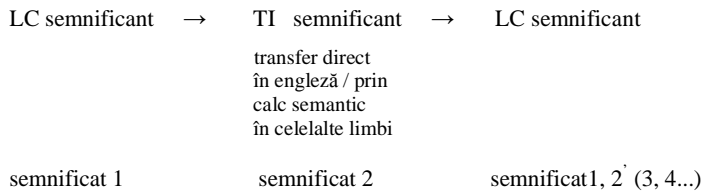
a. Prima situație se poate exemplifica prin adjectivele terminologizate în domeniul informaticii INTUITIV⁵³, VESEL, PRIETENOS, în contextul INTERFAȚĂ, APLICAȚIE, DISPOZITIV, PROGRAM, ș.a., care suferă, prin utilizarea în presa de largă circulație, o diluție a sensului specializat; chiar dacă sensul metaforic poate fi decodat mai mult sau mai puțin de vorbitorul mediu, o *interfață grafică intuitivă*, de pildă, nu poate avea aceeași relevanță pentru acest tip de vorbitor ca pentru un specialist (aproximare la nivelul interpretării).

b. În cazul celei de-a doua situații, când, pornind de la sensul informatic se dezvoltă sensuri noi, conotative: de la PROGRAM INFORMATIC PRIETENOS, s-a ajuns la PROGRAM DE ÎNVĂȚARE PRIETENOS, adjectivul PRIETENOS, extinzându-se, din contextul informatic, prin analogie, și în contextul PROGRAM DE ÎNVĂȚARE; extinderea metaforică se realizează, în acest caz, pe baza relației de sensuri a cuvântului polisemantic PROGRAM:

„*Taper - un **program de arhivare prietenos** și dăstăpt pt. placerea beta testarii.*” (INFORM.)

„*Plecand de la acest adevăr am conceput un **program prietenos și flexibil** bazat pe principiul învățării experientiale unde activitățile didactice de natura teoretică au ca suport practic activitățile extracurriculare.*”⁵⁴

Traseul definit mai sus poate fi surprins prin următoarea schemă:

unde LC = limba comună, TI = terminologia informatică, semnificatul 1 = sensul uzual, mai vechi în limbă, semnificatul 2 = sensul informatic strict specializat (creat direct, sau prin calc semantic, prin extindere metaforică de la semnificatul 1 – prima fază), semnificatul 2' = sensul informatic despecializat („simpla diluție”) prin apariția termenului în contexte de limbă comună, (eventual) semnificatul 3, 4... = manifestarea unor sensuri figurate, conotative – a doua fază a extinderii metaforice).

Spre exemplu, PRIETENOS/PRIETENOASĂ, care în contexte precum INTERFAȚĂ, PROGRAM, BAZĂ DE DATE, APLICAȚIE, SITE, SISTEM, ECHIPAMENT DE CALCUL, MANUAL DE INSTRUCȚIUNI ș.a. îl traduce pe USER-FRIENDLY⁵⁵ (vezi R. Trif 2006: 148), are în limba română o serie de sensuri mai vechi, uzuale (DEX 1998: *Plin de afecțiune, de prietenie, de amabilitate; binevoitor, afabil, amical. ♦ Plăcut, agreabil, atrăgător*) și ajunge ca în domeniul informaticii să calchieze (după modelul limbii engleze) sensul specializat de (ONLINE DICTIONARY FOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE 2007: *Computer software or hardware designed to be easy to use or operate, even by a novice. Most user-friendly systems include point-of-use instruction and readily accessible help screens, written in language that is clear and easy to comprehend. User-friendliness was a prime consideration in the design of the graphical user interface (GUI) that made the Windows and Macintosh operating systems a commercial success.*), obținut ca urmare a unei extinderi metaforice, devenind, așadar, termen informatic; prin utilizarea frecventă în texte adresate publicului larg, termenul începe să intereseze din nou limba comună, suferind inevitabile imprecizii, simplificări, largiri de sens (vezi R. Zafiu 2001a: 87), despecializându-se, sensul devenind pentru vorbitorul obișnuit (în principal despre computere) ușor de utilizat, de folosit, ușor de învățat, de înțeles, mai ales de către nonexperți. Apoi, prin utilizarea acestui la origine termen informatic în contexte foarte variate, au loc deplasări semantice de tip metaforic ca în „program de învățare prietenos”, extinderea metaforică realizându-se pe baza relației de sensuri a cuvântului polisemantic PROGRAM: de la program (informatic) prietenos – la program (de învățare ș.a.) prietenos.

În urma **analizei corpusului** se remarcă următoarele:

I. Din punctul de vedere al analizei paradigmatic:

1. Există situații când o anumită unitate lexicală care este atestată în texte cu un sens informatic să fie înregistrată de dicționare, dar cu sensuri generale, mai vechi în limbă și / sau cu sensuri specializate, dar aparținând altor domenii decât cel informatic⁵⁶. Frecvența utilizării sensului denotativ informatic și dezvoltarea unor sensuri conotative, de asemenea frecvente, pornind de la acest nucleu de sens, ca urmare

a contactului cu limba comună, necesită însă revenirea la definițiile de dicționar și **corelarea acestor definiții cu realitatea textelor.**

ex.:

INTERFAȚĂ apare înregistrat în DEX cu sens fizico-chimic și electronic, nementionându-se nimic despre sensul specializat informatic (deși apare deseori actualizat în presa actuală, mult mai frecvent decât aceste sensuri mai vechi, datorită importanței pe care o are fenomenul de informatizare) și evident, nici despre sensurile pe care le dezvoltă termenul informatic în relație cu limba comună.

2. Alte ori, (doar) sensul informatic este înregistrat, însă, în contextul permisiv al limbii comune, unde termenii au libertăți combinatorii mult mai mari, apar deviații semantice de tip metaforic sau metonimic.

ex.:

Spre exemplu, MDN 2008 înregistrează ACCESA cu sensurile informatice de „a avea acces” / „a intra într-o rețea, într-un program” / „a obține o instrucțiune din memorie pentru a o executa”, dar nu înregistrează și sensurile conotative pe care le dezvoltă termenul informatic în relație cu limba comună, sensuri evidențiate de analiza corpusului și atestate, în (mică) parte, de DEXI 2007 și de NDU 2008: DEXI 2007 și NDU 2008 înregistrează, așadar, pe lângă sensul informatic și sensurile secundare (generale) de „a avea acces la ceva”, „a dispune de...” (ultimul fiind consemnat doar de NDU) oferind contextele „a ACCESA fondurile pentru investiții” (NDU), respectiv „țările aderante pot ACCESA fonduri europene” (DEXI).

3. Sunt însă și situații când termenul informatic nu este deloc înregistrat, deși este frecvent în texte, atât cu sensul denotativ specializat informatic, cât și cu sensuri figurate dezvoltate pornind de la acesta.

ex.:

Spre exemplu, în cazul lui A ACCESA/ACCESARE, care nu este înregistrat în DEX (1998), nici în alte dicționare generale importante precum Micul Dicționar Academic (2001-2003), Mic Dicționar al Limbii Române (1992) ș.a, considerăm că numărul mare de atestări în principalele publicații, pe o perioadă cuprinsă între 2004 și iunie 2009, este un argument destul de puternic pentru înregistrarea lui în dicționarele generale (multe dintre ele cerându-se, desigur, reeditate, pentru a putea reflecta stadiul actual al limbii). La fel și în cazul adjectivului ON-LINE, care este înregistrat doar de NDU (2008), MDN (2008) și DEXI (2007).

În acest punct se resimte nevoia unei **justificări pentru utilizarea în analiză a unor dicționare anterioare perioadei corpusului.**

În demersul nostru s-a plecat dinspre texte, dinspre ocurențele reale ale (la origine) termenilor informatici, așa cum sunt atestate de presa actuală, în intervalul de timp analizat, spre dicționare (instrumente care sunt presupuse a veni în sprijinul lectorului de rând, mai ales în condițiile societății actuale, când are loc o adevărată „invazie”

terminologică la nivelul textelor de limbă comună⁵⁷), refăcând astfel un posibil traseu pe care-l parcurge cititorul mediu, în încercarea de a determina dificultățile de receptare și de interpretare pe care le întâmpină la contactul cu textele din presa de larg consum și a le găsi, pe cât posibil, o rezolvare (atât prin stabilirea unor „mecanisme de lectură” a textelor unde își fac apariția termenii – interesându-ne aici exclusiv comportamentul termenilor dintr-un domeniu cu un extraordinar avânt în epoca actuală, informatica - cât și prin semnale de revizuire, de corelare cu realitatea textelor, la nivelul dicționarelor, în urma determinării evoluției contextuale a termenilor analizați, care atrage, desigur și o dinamică a sensurilor⁵⁸). Demersul cercetării se bazează, așadar, pe observarea faptelor de limbă română actuală (în special a presei) și pe raportarea lor la **ultimele ediții** ale dicționarelor generale existente (aceste ultime ediții întâmplându-se să fie chiar anterioare corpusului, cerându-se, desigur, includerea noilor termeni/sensuri în **viitoare ediții** ale dicționarelor limbii române), cu referire în primul rând la DEX 1998⁵⁹, utilizat cu precădere de publicul larg.

Principiile de alegere a dicționarelor, care au condus la utilizarea în analiză și a unor dicționare anterioare corpusului sunt următoarele:

a. Toate dicționarele utilizate (deci și cele anterioare corpusului) reprezintă ultime ediții, de unde necesitatea reeditării lor în vederea corelării cu realitatea textelor⁶⁰;

b. Unele categorii de dicționare anterioare corpusului au fost selectate pentru că vorbitorul comun le folosește cu precădere (dacă nu în exclusivitate). Ne referim în primul rând la DEX 1998, ediția a III-a a acestui dicționar aflându-se în lucru la Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”. Din acest punct de vedere, teza poate fi folosită ca sursă pentru semnalarea unor termeni informatici utilizați frecvent în limbă, sau a unor sensuri noi, informatice, atunci când termenii au fost obținuți prin recurgerea la cuvinte mai vechi ale limbii și, eventual, chiar a unor sensuri derivate prin transfer metaforic / metonimic ale termenilor informatici, la contactul cu limba comună;

c. Alte dicționare au fost utilizate pentru că, deși sunt anterioare corpusului, înregistrează termeni / sensuri care nu sunt atestate în dicționare mai recente. Aici ne referim în primul rând la DCR 1997, care favorizează această situație prin specificul lui, fiind un dicționar descriptiv în care „*se înregistrează atât cuvintele⁶¹ care au, de pe acum, șansa să se impună în limbă (sau care în perioada respectivă s-au instalat definitiv, circulând curent în vocabular), cât și acelea care nu au căpătat o consacrare, dar care circulă în limba scrisă sau în cea vorbită și pun probleme pentru buna înțelegere a semnificației lor. Am acordat atenție acestor cuvinte încă fără un statut stabil în limbă, pentru că nu considerăm exclus ca în istoria unui termen, după înregistrarea prezenței sale efemere, uneori de „hapax”, să urmeze o perioadă de non-utilizare, iar după o serie de ani, cuvântul respectiv să se încetățenească în limbă. Din acest punct de vedere se poate afirma că lucrarea de față are mai puțin specificul unui dicționar lucrat după o tehnică lexicografică instituționalizată și este mai curând ceea ce în lingvistica germană se numește un Wortregister.*

Evident că în dicționarele normative și explicative ale limbii va trebui să se manifeste multă exigență față de cuvintele recent introduse, să se vegheze cu grijă asupra destinului limbii, separându-se cuvintele noi necesare de împrumuturile și inovațiile de lux, superflue, de xenisme.” (F. Dimitrescu 1997: 8-9, Cuvânt înainte la ediția a II-a a DCR).

Faptul că respectivii termeni / respectivele sensuri sunt atestate și de unele dicționare anterioare corpusului denotă manifestarea lor în texte și înainte de anii vizați, ceea ce constituie un argument în plus pentru înregistrarea lor în DEX și în alte dicționare generale ale limbii române. Evident că un dicționar nu poate acoperi toate aspectele dinamicii sensurilor, dar considerăm că domeniul informaticii, care are un mare impact asupra limbii comune actuale, merită o atenție deosebită.

d. Un alt criteriu care a condus la utilizarea unor dicționare anterioare corpusului a fost acela al investigării (pe cât posibil) a tuturor atestărilor termenilor respectivi în dicționare. O situație frecventă în cazul dicționarelor anterioare corpusului care înregistrează termenii informatici pe care îi analizăm este, desigur, faptul că nu înregistrează

dinamica semantică a respectivilor termeni, o serie de sensuri noi, figurate, ale acestora fiind atestate frecvent de textele recente. Corelând criteriile a. și d., se cere o revenire la definițiile de dicționar în vederea înregistrării noilor sensuri.

La nivelul **definițiilor** de dicționar se constată de cele mai multe ori utilizarea în definiție a altor termeni informatici care fie sunt **polisemantici** (polisemie în interiorul domeniului, sau intradomenială – ceea ce conduce la circularitate), fie, deși sunt înregistrați de dicționarele generale, **nu sunt înregistrați și cu sensul informatic, ceea ce face definiția în mare parte obscură pentru nespecialiști.**

ex.:

a. Spre exemplu, **ACCESA** nu este înregistrat în DEX, dar apare înregistrat în DCR 1997 exclusiv sub marca (inform.) cu sensurile „a avea acces”, „a intra într-o **rețea**, într-un **program**”, oferind un exemplu din „Dilema”: „Sau poți ACCESA în bănci de date mai speciale...” .

Inexactitatea, imprecizia în raport cu definițiile specializate este acceptată în măsura în care conținutul poate deveni mai accesibil nespecialistului. Cu toate acestea, definițiile propuse în dicționare rămân în continuare obscure, termenii REȚEA și PROGRAM la care face referire definiția, neregăsindu-se înregistrați cu sensul informatic. În DCR 1997 REȚEA nu apare deloc înregistrat, (REȚEA nu este înregistrat nici în DEX cu sens informatic, deși apare frecvent atestat în publicațiile vremii, cu un astfel de sens). PROGRAM este înregistrat, dar doar cu sensul de „*totalitatea acțiunilor propuse a se îndeplini pentru a ajunge la rezultatul dorit*”, care nu poate fi de ajutor nespecialistului în încercarea de a decoda sensul lui ACCESA. Mai de ajutor i-ar fi, probabil, sensul 5. cu care apare PROGRAM în DEX 1998 „*ansamblu de instrucțiuni codate, folosit de un calculator pentru rezolvarea unei probleme*”, fără a se menționa însă marca diastratică.

Același lucru poate fi semnalat și în definiția dată în MDN 2008 unde REȚEA nu este înregistrat, deși este utilizat în definiția lui ACCESA. În definițiile propuse pentru ACCESA, MDN folosește PROGRAM și MEMORIE, care apar înregistrate cu sens informatic: PROGRAM: s. 4. „*ansamblu de instrucțiuni codate necesare unui calculator, unei operații automate.*” MEMORIE s.4. „*parte componentă a unui ansamblu electronic de calcul în care se pot memora informațiile necesare calculului; memorator*”.

În NDU 2008 pentru APELA (cuvânt utilizat în definiția lui ACCESA) nu este înregistrat și sensul informatic; pentru REȚEA se înregistrează s.12 „*ansamblul calculatoarelor și al terminalelor interconectate pentru schimbul de informații*”, informatic, iar pentru PROGRAM s.5 „*sucesiune de instrucțiuni codate cu ajutorul cărora un calculator rezolvă o problemă dată.*” Pentru niciunul nu se precizează însă marca diastratică.

b. Și în cazul lui **INTERFAȚĂ**, DEXI 2007 și MDN 2008 înregistrează s.2 inform. „*frontieră convențională între două sisteme sau unități, care permite schimburi de informații după anumite reguli.*” Dacă MDN 2008 nu înregistrează în cazul cuvintelor SISTEM și UNITATE și sensurile informatice, un caz aparte îl constituie DEXI, care oferă o definiție completă, nefăcându-se apel la alte cuvinte al căror sens specializat (informatic) să nu fie, de asemenea, menționat. SISTEM este indicat sub s. 14, inform., semnalându-se chiar o tipologie a sistemelor informatice: **sistem expert, sistem mainframe, sistem multiutilizator, sistem de operare**. De asemenea, UNITATE este înregistrat cu s. 9, informatic.

NDU 2008 înregistrează însă numai sensurile informatice, „ 1. ansamblu de dispozitive, reguli și convenții cu ajutorul cărora un element al unui **sistem de calcul** comunică cu altul; 2. limita comună a două sisteme.” nereflctând astfel realitatea limbii române. Nu se definește termenul SISTEM cu sens informatic.

Toate definițiile menționează marca diastritică, însă, făcând referire la alți termeni pe care nu-i înregistrează cu sens informatic, acestea rămân, în mare măsură, inaccesibile nespecialistului.

II. La nivel sintagmatic, se remarcă:

1. fie o simplă **diluție**, sau o interpretare superficială a sensului informatic, la nivelul vorbitorilor obișnuiți;

ex.:

„Noua INTERFAȚĂ a site-ului permite downloadarea unor materiale informative, dar și consultanțe on-line...” (B.N. 15.05.2006)

„Cu o INTERFAȚĂ veselă și atractivă, site-ul este ușor de navigat.” (B.N. 17.01.2005);

2. fie **devieri semantice de tip metaforic sau metonimic**, termenii apărând fie în contextul unor **unități ale lexicului general**, fie în **contextul altor termeni despecializați aparținând altor domenii**, termeni care au migrat de asemenea spre LC. În ambele situații, devierile semantice constituie cazuri de **polisemie extradomenială**.

ex.:

Într-un context precum „ se pot întrevedea, de pe acum, dificultățile financiare prin care vor trece cei care vor ACCESA acest program (Programul 3 al PNCDI-2, intitulat "Idei")” – R.L., 12.05.2007 ACCESA dezvoltă, prin utilizarea în presa adresată publicului larg, sensurile de **a alege ; a se implica în** ca urmare a unei *analogii*.

ACCESA, care în terminologia informatică apare și în contextul PROGRAM ajunge, prin analogie, să se extindă asupra altor tipuri de program, extinderea metaforică realizându-se în acest caz pe baza relației de sensuri a cuvântului polisemantic PROGRAM, în contexte de genul:

„ACCESAREA PROGRAMELOR CANALULUI DE ȘTIRI” (unde sensul devine pentru vorbitorul obișnuit ACCESA = **a viziona, a urmări**), sau în relație cu terminologia **economico-financiară**: „ACCESAREA PROGRAMELOR DE FINAȚARE, A PROGRAMELOR PHARE, SAPARD”.

Traseul metaforic poate fi realizat în interiorul limbii române, sau poate fi vorba de **calcuri semantice, sub influența limbii engleze**. R. Trif 2006: 148-149, 166, analizând terminologia informatică, vorbește despre importanța calcurilor semantice în dezvoltarea polisemiei în limba română.

ex.:

Spre exemplu, în cazul lui ACCESA (a cărui legătură cu verbul englezesc TO ACCESS este stabilită, la nivelul limbii comune, prin sensul înregistrat de dicționarele generale sub marca **inform.**), o ipoteză ar fi că ajunge să calchizeze sensurile mai noi, generale, dezvoltate în limba engleză (posibil) prin derivare semantică de la sensul informatic. De cele mai multe ori traseul metaforic este însă vizibil și în română.

Oxford Advanced Learner's Dictionary înregistrează verbul **ACCESS** cu **s1.** (*computing*) *to open a computer file in order to get or add information* și **s2.** (*formal*) *to reach, enter or use sth.: The loft can be accessed by a ladder.*

De asemenea, **Encarta World English Dictionary** acordă mai mare atenție sensurilor generale ale acestui verb, înregistrând **ACCESS** cu **s1.** *enter place: to find a means of entering or approaching a place*, **s2** *get information: to have the opportunity or right to experience or make use of something* și **s3** *call up data: to retrieve data or a computer file: The program can be accessed using the correct password.*⁶²

Așadar, în română, ACCESA ar ajunge să fie tot mai des folosit cu sensurile de (*a avea dreptul sau posibilitatea de*) *a intra, a ajunge undeva, a pătrunde într-un loc* (vezi **s2.** din **Oxford Advanced Learner's Dictionary**, respectiv **s1.** din **Encarta World English Dictionary**) în contexte generale, atipice precum ZONĂ (de cățărare/de festival/rezidențială/de sud-est a Europei), DRUM (forestier/de centură/național), SAT, ORAȘ ș.a.m.d., după modelul limbii engleze:

„Pentru a **ACCESA zona de cățărare** (Colibri) puteți urma unul din cele două drumuri de acces.”⁶³

„Este necesar sa pastrati si sa aratati bratară, nu numai pentru a **ACCESA zona de festival**, ci si pe tot parcursul zilelor si in cadrul zonei de festival.”⁶⁴

„TRANSPORTUL public in Sibiu prin intermediul sistemului de cai ferate este cuprins si in noul Plan Urbanistic General al Sibiului. [...] acest document include si posibilitatea prelungirii liniei de cale ferata inspre viitorul cartier rezidential vest. "Valorificarea acestei oportunitati este preluata in PUG prin rezervarea culoarului necesar acestei linii (si dublării acesteia) si prin prelungirea ei spre nord pentru **ACCESAREA zonei rezidentiale**", se mai arata in PUG”.⁶⁵

„**Satul poate fi ACCESAT** de pe drumul E578 dintre Miercurea Ciuc [...]”⁶⁶

„Rm. Valcea - Obarsia Lotrului este un **drum complet asfaltat posibil de ACCESAT** cu orice masina.”⁶⁷

„Zona cuprinde un singur **oraș**, Miercurea Nirajului situată în mijlocul cursului râului Niraj, la 22 km distanță de Tg.-Mures de unde **poate fi ACCESAT** pe DJ 135 si DJ 151..”⁶⁸

„[...]acesta fiind **drumul de centură** care leagă șoseaua spre Cluj și Timișoara de vama Borș, **drum ce poate fi ACCESAT** și de autocamioane.”⁶⁹

„**Orașul** este accesibil, deoarece se află pe drumul național 12, care traversează orașele Sf. Gheorghe și Miercurea Ciuc, și **poate fi ACCESAT** și dinspre Brașov și dinspre Tg. Mureș.”⁷⁰

„**Sutul lacului poate fi ACCESAT** pe drumul dintre Navodari si Sibioara. Estul lacului Tasaul si lacul Corbu sunt accesibile de pe drumul national 22B, intre Corbu si Navodari.”⁷¹

CONCLUZII:

Elemente de noutate

În primul rând studiul se realizează din perspectiva **terminologiei externe, descriptive**, asupra unui domeniu cu mare impact în societatea actuală – **informatica**, scopul fiind evidențierea dinamicii semantice pe care o manifestă termenii informatici care migrează spre limba comună.

Totodată este un studiu asupra **polisemiei terminologice, fenomen controversat**, existând mari rezerve în acceptarea lui în terminologia internă, a specialiștilor, **unde este de cele mai multe ori raportat ca o anomalie, o disfuncție și rezolvat prin mecanisme specifice**. Terminologia internă prefera înlocuirea lui, ori de câte ori era posibil, prin omonimie, sau prin ceea ce André Petroff numea **monosemie plurală**.

Pe baza unei bibliografii recente, lucrarea **definește și ilustrează principalele tipuri de polisemie terminologică**, noutatea constând în încadrarea lor în trei tipuri principale, (polisemie intra-, inter-, respectiv extradomenială) **prin raportare atât la domeniile de specialitate (care pot fi domenii de origine sau domenii recetor), cât și la relațiile termenilor cu limba comună**. Un mare rol în dezvoltarea polisemiei terminologice îl are **fenomenul migrării termenilor**, atât spre alte domenii, cât și spre limba comună, fiind **determinat, în mare parte de noile realități extralingvistice**: pe de o parte tendința de democratizare a cunoașterii sau de laicizare a științelor, iar pe de altă parte **dezvoltarea** unor domenii interdisciplinare, unde specialiști cu formații diferite sunt implicați în cercetarea aceluiași obiect de studiu.

Importanța tezei constă și în încercarea de **corelare a definițiilor din dicționarele generale cu realitatea textelor**, pentru a **marca, atunci când sunt îndeplinite anumite criterii de frecvență, dinamica sensurilor**, manifestată în momentul în care termenii migrează dincolo de domeniu, dincolo de discursul strict specializat, spre limba comună.

Unul dintre obiectivele vizate în acest studiu este, așadar, analiza fenomenului dinamicii semantice (implicit a dezvoltării polisemiei), care se manifestă la nivelul

vocabularului limbii române actuale (ca urmare a determinologizării), fenomen pe care îl studiem în legătură cu o serie de termeni informatici, care în majoritatea situațiilor sunt obținuți prin calc semantic (după modelul englezei, limba în care terminologia informaticii se dezvoltă preponderent) prin atribuirea unui sens nou, tehnic, specific domeniului, unor cuvinte folosite frecvent în limba uzuală⁷².

Mecanisme ale dezvoltării polisemiei la contactul termenilor cu limba comună

Mecanismele care produc contexte de tipul celor analizate de noi în acest studiu sunt diferite, dar productive în limbă, unele dintre sintagme având șanse de a se impune. În cazul acestor (la origine) termeni informatici, contactul cu limba comună (dar și cu termeni despecializați aparținând altor terminologii) dă naștere, în principal, la modificări semantice bazate pe **metaforă** (*figură semantică prin intermediul căreia se prezintă ca echivalenți doi termeni distincți, realizându-se între acetia un transfer de trăsături semantice*⁷³) și, uneori, pe **metonimie** (*figură semantică și fenomen lingvistic prin care un termen este înlocuit cu altul, pe baza unei relații de contiguitate logică existentă între acestea*⁷⁴).

În urma analizei corpusului s-au putut distinge o serie de mecanisme ale dezvoltării polisemiei: termenii își extind utilizarea (în contextul permisiv al limbii generale) prin metaforă sau metonimie, „exploatând” contextul imediat, care poate fi atât un **1. alt termen despecializat, informatic** (care, de cele mai multe ori se întâmplă să corespundă unui alt cuvânt, mai vechi în limbă, fiind vorba, așadar, de o terminologizare a unei unități deja existente în vocabularul general, fie prin traducerea termenului specializat din altă limbă – în cazul nostru engleza – și împrumut de sens, fie pe teren propriu) sau **aparținând altui domeniu**, cât și **2. un cuvânt al limbii generale**.

În cazul extinderii metaforice, putem vorbi despre un traseu metaforic pe teren românesc, sau despre refacerea traseului metaforic, când este vorba de calc semantic (vezi R. Zafiu 2001 a: 89), în situația terminologiei informatice modelul fiind aproape

exclusiv limba engleză, mecanismul constând în **extinderea prin analogie a uzului termenului informatic, pe baza rețelei de sensuri a cuvântului polisemantic din contextul imediat. Extinderea metaforică se poate manifesta și pe baza rețelei de sinonime (de cele mai multe ori fiind vorba de sinonimie în sens larg) care caracterizează un anumit sens al cuvântului din contextul imediat.**

ex. :

Deosebit de interesantă este utilizarea lui ACCESA în contextul (imediat) ZONĂ, polisemantic în limbă:

a. A ACCESA este atestat în română (și) în contextul informatic ZONĂ (a **site-ului/de Internet/de upload/de blog** ș.a), cuvântul românesc mai vechi în limbă traducând termenul informatic englezesc FIELD și calchiind sensul specializat de „*a designation for a group of data. For instance, a program that asks for your name keeps that data in a field, stored on a disk drive, in a file, within the file within a record. A field does not have any restrictions as to how large or small it can be.*”(Computer Telephony & Electronics Dictionary and Glossary); „*An area of a database record, or graphical user interface form, into which a particular item of data is entered.*”(Free Online Dictionary of Computing) fiind înregistrat, spre exemplu, și de Dicționar de informatică 2003⁷⁵. Sunt atestate exemple precum:

„Pentru A ACCESA zona privată a acestui site vă rugăm să vă autentificați.”⁷⁶

„Conectarea la Intranet

Pentru a putea ACCESA zona de Intranet, trebuie să accesați linkul Intranet din meniul de jos.”⁷⁷

„Autentificati-va pentru A ACCESA zona privata a site-ului.”⁷⁸

„Pentru A ACCESA zona de upload va rugam completati formularul alaturat.”⁷⁹

„Daca doresti sa afli mai multe despre fata neoficiala BRGWork poti ACCESA zona de blog cu testimoniale si poze.”⁸⁰

b. În limba română, ACCESA ajunge să fie utilizat însă și în contexte precum ZONĂ de dezvoltare/ZONĂ de bucurie/ZONĂ de investitori străini ș.a.m.d, prin analogie, pe baza rețelei de sensuri ale cuvântului polisemantic (ZONĂ):

„Termenul pina la care pot fi depuse documentele pentru ACCESAREA zonei de Dezvoltare din Alba Iulia a fost prelungit prin hotarire a Consiliului local, pina la data de 31 octombrie 2007, decizie prin care alesii au incercat sa impulsioneze concurenta dintre investitori. Tot in acest sens a fost constituita o comisie de evaluare a cererilor de exprimare a interesului si a fiselor de prezentare a firmelor si activitatii lor economice.”⁸¹

„Cresterea valorii adaugate a serviciilor pentru afaceri (organizare de evenimente, dar si ACCESAREA zonei de investitori straini prin intermediul unui Centru de asistenta).”⁸²

„Nicio minte nu poate ACCESA o zonă de bucurie din una de suferință cum nici o minte deprimată profund nu poate găsi resurse pentru idei mărețe.”⁸³

c. Același mecanism poate fi invocat și în cazul utilizării lui ACCESA în contexte precum ZONĂ (de cățărare/de festival/rezidențială/de sud-est a Europei ș.a):

„Pentru a ACCESA zona de cățărare (Colibri) puteți urma unul din cele două drumuri de acces.”⁸⁴

„Este necesar sa pastrati si sa aratati bratară, nu numai pentru a ACCESA zona de festival, ci si pe tot parcursul zilelor si in cadrul zonei de festival.”⁸⁵

„TRANSPORTUL public in Sibiu prin intermediul sistemului de cai ferate este cuprins si in noul Plan Urbanistic General al Sibiului. [...] acest document include si posibilitatea prelungirii liniei de cale ferata inspre viitorul cartier rezidential vest. "Valorificarea acestei oportunitati este preluata in PUG prin rezervarea culoarului necesar acestei linii (si dublarii acesteia) si prin prelungirea ei spre nord pentru **ACCESAREA zonei rezidentiale**", se mai arata in PUG".⁸⁶

ACCESA își extinde apoi utilizarea din contextul ZONĂ și în contexte precum SAT, ORAȘ, DRUM ș.a. prin „derivare sinonimică” – sinonimie în sens larg (vezi I. Coteanu 1985):

„**Satul poate fi ACCESAT** de pe drumul E578 dintre Miercurea Ciuc si Gheorgheni, din directia Racu pe drumul judetean I24, sau de pe drumul national 12A dintre Miercurea-Ciuc si Ghimes, din directia Frumoasei pe drumul judetean D124, respectiv cu trenul care circula pe ruta Miercurea Ciuc - Ghimes.”⁸⁷

„Posibilități de programe de agrement:

- excursii in circuit sau stea, de una sau mai multe zile, cu autocar, după solicitări;
- drumeții montane la cabana Harghita-Mădăraș (1794 m), pe **drumul forestier. Poate fi ACCESAT** de la Pensiunea Filio pe jos sau cu autoturism. În timpul iernii amatorii de schi au la dispoziție mai multe partii cu teleferic.”⁸⁸

„Rm. Valcea - Obarsia Lotrului este un **drum complet asfaltat posibil de ACCESAT** cu orice masina. Obarsia Lotrului - Petrosani se poate merge cu Dacia fara nici o problema dar, daca ploua sau tocmai a plouat sunt namoale imense in care se ascund bolovani. Se poate si cu autocarul.”⁸⁹

„Zona cuprinde un singur **oraș**, Miercurea Nirajului situată în mijlocul cursului râului Niraj, la 22 km distanță de Tg.-Mures de unde **poate fi ACCESAT** pe DJ 135 si DJ 151. Dinspre orașul Sovata se poate ajunge în Valea Nirajului pe DJ 153 si DJ 136. Zona desemnată cuprinde un numar de 10 comune și 29 sate, unele unite între ele. Este ușor accesibil dinspre vest (Tg. Mures) și pe drumul național E 60, DN 15, sau drumul principal 13a . Zona mai poate fi accesat și dinspre sud-vest din comuna Bălăușeri aflată pe drumul național E60 și dinspre nord (orașul Reghin) pe DN 15. Comuna Bălăușeri este un nod rutier foarte important iar orașele Reghin și Sovata centre turistice foarte importante și frecvent vizitate atât de turisti de la noi din țară cât și din străinătate.”⁹⁰

„[...]acesta fiind **drumul de centură** care leagă șoseaua spre Cluj și Timișoara de vama Borș, **drum ce poate fi ACCESAT** și de autocamioane.”⁹¹

„**Orașul** este accesibil, deoarece se află pe drumul național 12, care traversează orașele Sf. Gheorghe și Miercurea Ciuc, și **poate fi ACCESAT** și dinspre Brașov și dinspre Tg. Mureș.”⁹²

„**Sudul lacului poate fi ACCESAT** pe drumul dintre Navodari si Sibioara. Estul lacului Tasaul si lacul Corbu sunt accesibile de pe drumul national 22B, intre Corbu si Navodari.”⁹³

Evoluția contextual-semantică a lui ACCESA în exemplele citate poate fi însă motivată și prin **calc semantic**: ACCESA (a cărui legătură cu verbul englezesc TO ACCESS este stabilită, la nivelul limbii comune, prin sensul înregistrat de dicționarele generale sub marca **inform.**), ar ajunge să calchieze sensurile mai noi, generale, dezvoltate (posibil) prin derivare semantică de la sensul informatic, de corespondentul său, în limba engleză:

Oxford Advanced Learner's Dictionary înregistrează verbul **ACCESS** cu **s1**. (*computing*) *to open a computer file in order to get or add information* și **s2**. (*formal*) *to reach, enter or use sth.: The loft can be accessed by a ladder*.

De asemenea, **Encarta World English Dictionary** acordă mai mare atenție sensurilor generale ale acestui verb, înregistrând **ACCESS** cu **s1**. *enter place: to find a means of entering or approaching a place*, **s2** *get information: to have the opportunity or right to experience or make use of something* și **s3** *call up data: to retrieve data or a computer file: The program can be accessed using the correct password.*⁹⁴

Așadar, în română, ACCESA ar ajunge să fie tot mai des folosit cu sensurile de (*a avea dreptul sau posibilitatea de*) *a intra, a ajunge undeva, a pătrunde într-un loc* (vezi **s2**. din **Oxford Advanced Learner's Dictionary**, respectiv **s1**. din **Encarta World English Dictionary**) în contexte generale, atipice precum ZONĂ (de cățărare/de festival/rezidențială/de sud-est a Europei), DRUM (forestier/de centură/național), SAT, ORAȘ ș.a.m.d., după modelul limbii engleze.

Un alt exemplu de extindere metaforică este utilizarea lui ACCESA în contextul PROGRAM:

Într-un exemplu precum „Se pot întrevădea, de pe acum, dificultățile financiare prin care vor trece cei care vor ACCESA acest program (Programul 3 al PNCDI-2, intitulat "Idei")” – R.L., 12.05.2007 ACCESA dezvoltă, prin utilizarea în presa adresată publicului larg, sensurile de **a alege ; a se implica în** ca urmare a unei *analogii*.

ACCESA care în terminologia informatică apare și în contextul PROGRAM, ajunge, prin analogie, să se extindă asupra altor tipuri de program, extinderea metaforică realizându-se și în acest caz pe baza relației de sensuri a cuvântului polisemantic (PROGRAM), în contexte de genul:

„ACCESAREA PROGRAMELOR CANALULUI DE ȘTIRI” (unde sensul devine pentru vorbitorul obisnuit ACCESA = **a viziona, a urmări**), sau în relație cu terminologia **economico-financiară**: „ACCESAREA PROGRAMELOR DE FINAȚARE, A PROGRAMELOR PHARE, SAPARD” ș.a.

Dacă în cazul extinderii metaforice, mecanismul care permitea propagarea termenilor era analogia, în cazul extinderii metonimice, propagarea termenilor se realizează exploatând relația de contiguitate logică (care stă la baza transferului metonimic – vezi definiția metonimiei din DSL 2005).

Putem vorbi, așadar, de **extinderea uzului termenului informatic în diverse contexte, ca urmare a unui lanț de transferuri metonimice care afectează cuvântul cu care termenul formează sintagmă. Uneori, și în cazul unora dintre contextele astfel obținute, propagarea termenilor se realizează pe baza rețelei de sinonime (sinonimie în sens larg) a cuvântului din contextul imediat al termenului.**

ex. :

1. Spre exemplu, interpretarea noastră este că o sintagmă precum **publicație ON-LINE** a fost obținută prin extinderea uzului termenului informatic într-un context (**publicație**) obținut prin transfer metonimic, fiind vorba de fapt de un **site** care găzduiește o **publicație** (conținut pentru recipient). Tot astfel interpretăm și extinderea termenului în contextul **a citi ON-LINE** (*Monetarizarea sau cine plătește pentru a citi presa online*⁹⁵), ca urmare a metonimiei consecință pentru cauză (o publicație **ON-LINE** implică o activitate **ON-LINE** (a citi, în cazul de față) din partea unui utilizator.) În astfel de contexte, sensul pe care îl dobândește **ON-LINE** este, așadar, de [+ prin intermediul rețelei INTERNET] [+INTERACTIV].

ON-LINE și-ar extinde uzul după următorul traseu:

site on-line → (site care găzduiește o) **publicație on-line** / (site al unei) **instituții on-line** / (site de prezentare a unui) **produs on-line** / (site prin intermediul căruia sunt accesate/cumpărate) **servicii / informații on-line** ș.a. → sensul de [+ prin intermediul rețelei INTERNET] [+INTERACTIV] pe care-l dobândește ON-LINE în astfel de contexte implică

desfășurarea unor **activități on-line** din partea unor utilizatori (**a citi on-line / a cumpăra on-line / a tranzacționa on-line / a promova on-line** ș.a.) ON-LINE ajunge să desemneze, așadar, orice activitate desfășurată de utilizatori prin intermediul rețelei INTERNET.

Propagarea lui ON-LINE are loc în aceste situații ca urmare a unor transferuri metonimice care afectează cuvântul care reprezintă contextul său imediat: spre exemplu **on-line** își extinde utilizarea în contextul **produs** ca urmare a unui transfer metonimic, fiind vorba de fapt de *un site de prezentare a unui produs on-line*; mai departe, **produs on-line** implică o anumită **activitate on-line** (a cumpăra, a tranzacționa, a verifica ș.a.) din partea unui utilizator (un exemplu de genul **a cumpăra on-line** ar fi obținut ca urmare a unui transfer metonimic – consecință pentru cauză – de la **produs on-line**). Pentru înfățișarea propagării metonimice a lui ON-LINE au fost alese contexte generale, în scopul de a atrage atenția asupra calității termenului de a se combina și cu hiponimele respectivelor cuvinte: de pildă, **publicație on-line: ziar / cotidian / revistă / dicționar ș.a. on-line**. Exemplele analizate mai sus, care conțin termenul informatic ON-LINE sunt atestate și în limba engleză, de aceea nu putem exclude o atare evoluție semantică sub influența limbii engleze.

2. Un alt exemplu este ACCESA (unde avem de-a face cu un caz special: ACCESA determină un transfer metonimic în cazul cuvântului cu care intră în context, iar noul context format, determină o modificare metonimică în cazul lui ACCESA însuși) care, într-un context precum *„Peste 1.500 de scriitori români contemporani, ACCESAȚI pe internet. Peste 1.500 de scriitori români contemporani din țară și din diaspora vor avea, începând de astăzi, un site, www.scriitoriromani.ro.”* (A., nr. 4854, 2006) este interpretat de vorbitorul comun prin **a consulta, a studia, a se informa asupra**. Transferul metonimic are loc în două etape: mai întâi ACCESA determină un transfer metonimic, pe baza principiului economiei în exprimare, în cazul contextului său imediat. Deci, de la A ACCESA **site-uri care conțin informații despre scriitori** (scriitori putând fi utilizat aici și cu sensul metonimic, de operă a scriitorilor), se ajunge la A ACCESA SCRIITORI.

Traseul extinderii contextuale a lui ACCESA ca urmare a unui lanț de transferuri metonimice poate fi reprezentat astfel: *ACCESA site-uri (cu informații despre scriitori) → ACCESA informații (despre scriitori) → ACCESA scriitori*.

Noul context creat produce o modificare metonimică în cazul lui ACCESA însuși, al cărui sens devine din „a intra într-o rețea/într-un program”, așa cum este înregistrat în DCR, **a consulta, a studia, a se informa asupra**, ca urmare a metonimiei cauză pentru efect (accesarea site-urilor cu informații despre scriitori/operele acestora poate avea drept rezultat consultarea, studierea, informarea asupra scriitorilor/operei). Acest mecanism este larg întâlnit: de la A ACCESA site-uri care oferă informații sau care conțin hărți, imagini se ajunge, prin transfer metonimic, direct la ACCESA imagini, hărți, informații, apoi prin alt transfer metonimic, asupra lui ACCESA însuși se ajunge la a **cerceți, a analiza** hărți, imagini ș.a.

De asemenea, foarte des întâlnit este ACCESA în contexte precum „credit”, „bani”, „finanțări”, „fonduri”, „card” ș.a, termeni ce aparțin domeniului economico-financiar. De la „ACCESAREA sistemelor informatice ale automatelor bancare (ATM-uri), sau a sistemelor informatice de tranzacții bancare, încasări și plăți ș.a., s-a ajuns la dezvoltarea unor sintagme precum „ACCESAREA cardului”, „ACCESAREA banilor”, „ACCESAREA de fonduri” ș.a..

După părerea noastră, astfel de construcții au luat naștere printr-o serie de **metonimii**: de la „ACCESAREA sistemului informatic” (cu care sunt prevăzute ATM-urile) prin intermediul cardului s-a ajuns la „ACCESAREA cardului.” („Documentele necesare la ACCESAREA cardului BCR-MasterCard-Altex sunt copia actului de identitate și documentele care atestă realizarea de venituri” - B.N. 24.08.2005); de la „ACCESAREA cardului [pentru a extrage o sumă de bani]”, se ajunge la „ACCESAREA banilor / a sumelor de bani.” („Împrumuturi pentru ACCESAREA banilor europeni nerambursabili” - A., nr.5144, 2007; „Alegerea momentului optim de contractare a unui împrumut

va permite ACCESAREA unei sume mai mari de bani” - **B.N.** 08.12.2005). Apoi, prin **derivare sinonimică** se creează contexte precum ACCESAREA fondurilor/ creditelor/ împrumuturilor ș.a. Tot astfel, de la „ACCESAREA sistemelor informatice [pentru efectuarea de tranzacții bancare, încasări și plăți]” s-a ajuns la „ACCESAREA plăților” („identificare a parcelelor agricole, instrument necesar pentru ACCESAREA platilor directe din agricultura pentru 2007”, **B.N.**10.01.2006) etc. Uzul lui ACCESA s-a extins dincolo de contextul informatic (nu se mai referă numai la sistemele informatice cu care sunt dotate băncile pentru efectuarea diverselor tranzacții). Orice *obținere* de fonduri devine „ACCESARE de fonduri” (chiar dacă nu se presupune neapărat o procedură informatizată): „Finantatorul accepta ca garanții pentru ACCESAREA fondurilor externe orice fel de colaterale, garanții și modalități de garantare a rambursării capitalului investit, sub forma bancabilă.” - **B.N.**, 07.06.2005 ; „In motiune este criticată atitudinea Cabinetului Tariceanu față de proiectul Legii pensiilor, inițiat de PSD, faptul că agricultura a fost adusă „la sapa de lemn”, dar și lipsa de preocupare față de ACCESAREA fondurilor comunitare.” – **B.N.**, 01.10.2007 ș.a.

Situațiile analizate arată, așadar, că avem de-a face cu **propagarea acestui termen și pe baza rețelei de sinonime (sinonimie în sens larg) a cuvântului din contextul său imediat**. Putem vorbi în acest caz de procedeul analizat de I. Coteanu 1985 ca *derivare sinonimică*⁹⁶, ACCESA apărând în combinații cu termeni care implică într-un fel sau altul conceptul de BANI: **a. BANI** („Împrumuturi pentru ACCESAREA banilor europeni nerambursabili” - **A.**, nr.5144, 2007; „autoritățile județene vor putea ACCESA bani din fondul „Solidaritatea”” - **R.L.**, 03.06.2006; **b. SUMĂ DE BANI** („Alegerea momentului optim de contractare a unui împrumut va permite ACCESAREA unei sume mai mari de bani” - **B.N.** 08.12.2005); **c. FINANȚĂRI** („...eligibilitate în procedurile de achiziții publice și de ACCESARE a finanțarilor internaționale” – **B.N.**, 16.09.2005); **d. FONDURI** („Ce înseamnă ACCESARE de fonduri naționale, înseamnă încredere în fondurile naționale?” **A.C.**, nr.15, 2007); **f. ÎMPRUMUTURI** („...companiile mai mici și cele care apelează pentru prima dată la finanțare bancară vor fi îndrumate în special spre ACCESAREA de împrumuturi în lei – **B.N.**, 12.09.2005); ” **g. AJUTOR FINANCIAR** („Un prim pas pentru ACCESAREA ajutorului financiar este completarea formularului de cerere și formularului declarației pe propria răspundere;” - **B.N.** 17.10.2005); **h. CREDIT** („Ca persoane fizice, la fel de bine ne putem adresa și altor instituții de pe piața românească pentru ACCESAREA unui credit” – **B.N.** 28.06.2004); **i. PLĂȚI** („...sistemul de identificare a parcelelor agricole, instrument necesar pentru ACCESAREA platilor directe din agricultura pentru 2007 – **B.N.** 10.01.2006”); **j. ASISTENȚĂ FINANCIARĂ** („...programe speciale de promovare și pregătire a sectorului economic în vederea ACCESARII acestui tip de asistență financiară în condiții optime și eficiente” – **B.N.** 23.03.2006); **k. RESURSE (EUROPENE)** („Trebuie să învățăm să ACCESAM resurse europene” - **B.N.** 20.06.2007”); **l. SURSĂ DE FINANȚARE** („Vom căuta soluții de folosire cât mai eficiente a banilor și de ACCESARE a cât mai multe surse de finanțare” - **22**, nr, 779, 2005); **m. SUBVENȚII** („In 2007, agricultorii nu pot ACCESA nici subvențiile de la UE” – **R.L.**, 08.09.2007) ș.a.

Valoarea aplicativă a tezei

Rezultatele cercetării, care se concentrează în mare parte pe semnalarea elementelor de noutate (constând în termeni sau sensuri noi) cu privire la reprezentarea

terminologiei informatice în limba română actuală pot fi utilizate la elaborarea viitoarelor dicționare generale explicative ale limbii române și a altor lucrări lexicografice și lexicologice.

Deși domeniul informaticii cunoaște o evoluție extraordinară (informatica fiind în prezent unul dintre cele mai dinamice domenii ale cunoașterii umane, înregistrând, pe zi ce trece, progrese tot mai mari⁹⁷), manifestată la nivel internațional, cu importante consecințe de ordin lingvistic⁹⁸ (*limbajul informaticii reprezentând astăzi, nu numai pentru limba română, limbajul tehnic cu cea mai spectaculoasă ascensiune și cu cel mai puternic impact asupra limbii comune*⁹⁹), înregistrarea avântului terminologiei informatice este slab reprezentată la nivelul dicționarelor generale ale limbii române. Acest lucru este semnalat și de alte lucrări importante dedicate terminologiei informatice, reținând aici în principal lucrarea elaborată de R. Trif în 2006. În urma sesizării (rămase actuală) că termenii informatici „*nu se regăsesc decât în număr foarte mic în dicționarele importante ale limbii române*”¹⁰⁰, autorul atrage atenția asupra faptului că „*Întrucât numărul calcurilor semantice în domeniul informaticii crește foarte rapid de la o zi la alta, concomitent cu perfecționarea echipamentelor de calcul, ar fi indicat ca includerea lor în dicționarele românești explicative generale să se efectueze periodic și în cadrul unei colaborări între lexicograf și specialist informatician, pentru a se evita includerea în lista de cuvinte a unor termeni care sunt ieșiți din uz. Explicarea acestor calcuri este cu atât mai necesară cu cât ele nu apar decât foarte rar ca sensuri suplimentare în dicționarele românești mai recente. Acest lucru este valabil, evident, și pentru limba engleză, dicționare precum cele publicate de Oxford Publishing House, Random House, Longman's și Merriam Webster nereușind să înregistreze întotdeauna sensurile noi pe care le dobândesc unele cuvinte uzuale (sau termenii noi), ceea ce se explică, firește, prin ritmul schimbărilor în domeniu*”¹⁰¹.

O strategie interesantă de înregistrare a noutăților lingvistice este cea adoptată de *Macmillan English Dictionaries*, prin editarea lunară a unei reviste accesibile pe Internet, **MED Magazine**¹⁰², „*the unique quarterly webzine of the Macmillan English Dictionary, that provides regular articles on issues such as Language Interference, Study Skills and Language Awareness*”¹⁰³. În numerele 22 și 23 din anul 2004 se regăsesc, de altfel, și

două articole semnate de dr. I. Meyer, referitoare la relația terminologiei informatice cu limba comună (cu o atenție deosebită asupra metaforelor în informatică - **metaphors in computing**).

*Coord. prof. univ. dr. Angela Bidu-Vrănceanu
Drd. Monica-Mihaela Rizea*

NOTE:

¹ A. Bidu -Vrănceanu 2007: 31.

² Vezi, spre exemplu M. L'Homme 2000: 72, 71 „[...]on réclame un enrichissement des modèles terminologiques, notamment à partir de **théories et de méthodes linguistiques** (en citant, plus précisément, la sémantique lexicale ou la linguistique de corpus). Les cloisons entre la **terminologie** et la **linguistique** ne se justifient plus selon de nombreux auteurs (voir, entre autres, les articles dans Béjoint et Thoiron 2000, Delavigne et Bouveret 1999.”; „[...]on propose d'emprunter des modèles déjà largement utilisés en **sémantique lexicale**, en **lexicographie** et en **traitement automatique de la langue** (en l'occurrence, la **lexicologie explicative et combinatoire**), Mel'cuk et al. 1995.

³ Reprezentate atât prin tendința de democratizare a cunoașterii sau de laicizare a științelor, cât și prin tendința **dezvoltării** unor domenii interdisciplinare, unde specialiști cu formații diferite sunt implicați în cercetarea aceluiși obiect de studiu.

⁴ Vezi, spre exemplu M. Jacques și A. Soubeille 2000: 318 „[...]la polysémie était réputée absente des vocabulaires techniques et scientifiques et si d'aventure, au fil des textes, une forme apparaissait dans des contextes différents, les terminologues considéraient qu'il ne pouvait s'agir que d'un aléa de dénomination qui avait fortuitement attribué une forme déjà utilisée dans le domaine à un concept nouveau. Les descriptions des spécificités de ces vocabulaires plaident en faveur d'un traitement homonymique de ce genre de cas.”

⁵ „Specialiștii consideră capitală, pentru nașterea terminologiei, lucrarea de doctorat a profesorului austriac Eugen Wüster, *Internationale Sprechnormung in der Technik, besonders in der Elektrotechnik*, publicată în 1931” (E. Pavel și C. Rucăreanu 2001: 17).

⁶ M.T. Cabré 2003: 170-171 „This seems to have been the case of the recent history of terminology: the containment of the 1960s, 70s and 80s, has given way to the diversified manifestation of new ideas in the 1990s and the first few years of this century.” Să nu uităm că și Gaudin publică *Pour une socioterminologie: des problèmes sémantiques aux pratiques institutionnelles* în 1993.

⁷ H. Béjoint și Ph.Thoiron 2000:13.

⁸ A. Toma 2006 a: 332-333.

⁹ L.Depecker 2002: 21.

¹⁰ H. Bejoint și Ph.Thoiron 2000: 13.

¹¹ A. Toma 2006 a : 333.

¹² M. Slodzian 2000: 70.

¹³ Pentru a atinge obiectivul asigurării unei comunicări nonambigue între specialiști era necesară definirea limbajelor de specialitate în opoziție cu limba naturală (considerată ca fiind caracterizată de imprecizie, diversitate și polisemie – vezi M. T. Cabré 2000 a: 3 „Wüster veut surmonter les difficultés de la communication professionnelle, difficultés qui trouvent leur origine, selon lui, dans l'imprécision, la diversification et la polysémie de la langue naturelle.”) și implicit distingerea termenului, conceput ca „vector al cunoștințelor nonlingvistice” (P. Lerat 1994: 28, 1995: 22), de cuvânt. O consecință a opoziției între termen și cuvânt, corelată cu necesitatea constituirii terminologiei ca știință autonomă, a fost distingerea ei de lingvistică. M. T. Cabré 2003: 166 indică diferențele dintre terminologie și lingvistică, așa cum sunt susținute în **Teoria generală a terminologiei**: „This book (*The General Theory of Terminology*) emphasizes the difference between terminology and linguistics on several fronts:

a. regarding language:

- the priority of the concept;
- the precision of concepts (monosemy);
- the univocity of the term (absence of synonymy);
- the semiotic conception of designations;
- the exclusive interest in the lexicon, leaving aside all other linguistics levels;
- the synchronic treatment of terms;
- the priority of written registers;

b. regarding assumptions about its evolution:

- the conscious control of evolution (planning, unifying, standardising);
- the priority given to international forms of designations;
- the concern with the written language only;

c. regarding working methods:

- the exclusive use of the onomasiological approach (in contrast with the semasiological approach of lexicography) and hence a preference for systematic ordering”.

¹⁴ A. Toma 2006 a: 329.

¹⁵ **Polisemia**, ca specifică limbilor naturale, este respinsă de o comunicare care se dorește uivocă, precisă. Din perspectiva acestei abordări, **polisemia** este considerată așadar o anomalie, o „disfuncție”, o „imperfecțiune” care se cere corectată prin intervenția organismelor de standardizare și rezolvată, pe cât posibil, prin **omonimie** (M. Slodzian 2000: 72 „La ruse qui consiste à résoudre systématiquement la polysémie par l’homonymie [...] refuser la polysémie, c’est aussi refuser la diachronie.”) și printr-o perspectivă **sincronică** (M.T. Cabré 2000 a: 7 „La TGT (Théorie Générale de la Terminologie) ne s’attache pas non plus à l’étude de l’évolution des concepts. La TGT considère que les concepts sont statiques. Et s’ils ne le sont pas, la perspective strictement **synchronique** qu’elle adopte les traite de cette façon.”), domeniile fiind concepute ca sisteme închise, statice.

¹⁶ H. Béjoint 1989: 406 “En tous cas, pour ces terminologues, si la **polysémie** existe dans une terminologie, elle est vue comme une imperfection qui empêche le bon fonctionnement de la communication - ce qui est aussi difficile à prouver qu’à réfuter - et qu’il faut donc éliminer aussi tôt que possible.”

¹⁷ Vezi, de pildă, A. Bidu-Vrănceanu 2007: 113 „Date fiind rezervele față de **polisemia** în terminologia internă a specialiștilor se propune tratarea ei ca **omonimie**.”, M. Bouveret 1998: 7 “La théorie terminologique préfère réduire la métaphore à un signifiant nouveau plutôt que de l’envisager comme un signifié nouveau. Ceci constitue là encore un moyen de circonscrire la **polysémie** des signes en la désambiguïsant selon un principe d’**homonymie**.” sau M. Slodzian 2000: 72 “Autre parade, destinée cette fois à éviter de poser la question de la **polysémie** d’une unité lexicale qui se trouve manifester dans un même texte un degré variable de prescription sémantique: on introduit la catégorie d’**homonymie fonctionnelle**.[...] En réalité, plutôt que d’opter pour l’interprétation contextuelle qui obligerait à admettre que le contexte est déterminant pour établir le sens du terme postulé, on décrète l’**homonymie**.”

¹⁸ Vezi F. Gaudin 2003: 166 “On a vu apparaître chez **André Pétrouff** la curieuse notion de **monosémie plurielle** (1990), qui témoigne de la difficulté à négocier un compromis entre un échafaudage théorique à respecter et des données qui le contredisent.”

¹⁹ Terminologia care se prefigurează începând cu anii ’90, pe care am numit-o **terminologie externă**, se distinge la modul general de **terminologia internă, normativă** prin **importanța acordată lingvisticii** (vezi A. Bidu-Vrănceanu 2007: 23, 24 și F. Gaudin 1993: 295 „En rupture avec les usages traditionnels: consultation d’experts, travaux sur les corpus limités, ignorance de la dimension orale, une attitude plus linguistique – la linguistique étant essentiellement une science descriptive – suppose que les termes soient étudiés dans leur dimension interactive et discursive.”), **abordarea semasiologico-descriptivă, viziunea asupra termenului (1. ca nefiind radical distinct de cuvânt, diferențele care se admit fiind de natură pragmatică sau pur și simplu metodologică (H. Béjoint et Ph. Thoiron: 2000: 16), 2. ca nefiind o simplă etichetă atașată lucrului pe care-l desemnează, ci o unitate destinată funcționării într-un mediu lingvistic (limba, sau, mai exact, discursul de specialitate) și într-un mediu social), importanța acordată textelor și discursului** (situarea termenilor în discurs, în contextul lor lingvistic și comunicativ real – M.T.Cabré 2000 c: 37; H. Béjoint și Ph.Thoiron 2000:16 și M. L’ Homme 2003: 153, ceea ce conduce la admiterea unei variații a termenilor la nivel textual și intertextual – M.Sludzian 2000: 69,75), **abandonarea perspectivei strict sincronice și intradomeniale, acceptarea variației terminologice în timp și a polisemiei ca fenomen firesc** (A. Bidu –Vrănceanu 2007: 114, M. Bouveret 1998: 6, 8).

²⁰ Vezi ipoteza susținută de M. Bouveret 1998: 6, 8 care „[...] met en question le principe de monosémie du terme en mettant en avant le fait que les dysfonctionnements que connaît le terme ne sont rien d’autre que le fonctionnement normal de tout signe de langue naturelle. [...]En réalité, le terme est sujet à la synonymie et à la polysémie, à tous les „dysfonctionnements” que connaissent les dénominations de langue commune. Tout terminologue dans sa pratique en rencontre de nombreux cas. **Le terme n’est donc pas intrinsèquement monosémique, et en cela distinct du signe.**” , dar și A. Bidu–Vrănceanu 2007: 114 care arată că polisemia „... trebuie considerată firescă pentru termenii care trec dincolo de domeniul lor și prezintă un interes major în terminologia „externă” sau într-o terminologie dinamică”.

²¹ H. Béjoint et Ph. Thoiron: 2000: 16 “Il y ait consensus pour dire que le terme n’est pas radicalement différent du mot, même si l’on maintient généralement qu’il y a des différences, qui ne sont d’ailleurs pas nécessairement essentielles, mais peuvent être pragmatiques ou même simplement méthodologiques.”

---

²² Vezi H. Béjoint et Ph. Thoiron 2000: 6: „Plusieurs des auteurs rassemblés ici montrent que la terminologie s’était d’abord construite sur une description d’idéaux plutôt que sur l’étude des phénomènes réels : idéaux de la monosémie, de l’exactitude des définitions, du terme comme étiquette apposée sur la chose qu’il désigne, bref de la langue fabriquée de toutes pièces et contrôlée par la communauté linguistique pour façonner le monde”; C. Sager 2000: 57: „Ce que l’on présente généralement comme les fondements de la terminologie se résume souvent en une théorie simplifiée et à quelques principes, largement prescriptifs, énonçant ce qui devrait être plutôt que ce qui est. Ces théories reposent sur une vision idéalisée des termes et des concepts. Selon ce point de vue erroné, les termes sont monosémiques, les concepts uniréféréntiels et les structures conceptuelles rigides, comme si la terminologie pouvait être figée en un système statique. Pourtant, ce n’est pas le cas, même dans les sciences naturelles fondées sur l’observation comme la botanique, la zoologie et la géologie. Les fondements théoriques qui nourrissent ces principes ne sont pas fondés sur l’usage linguistique mais sont vue de l’esprit.”; R. Temmerman 2000: 15 : „Traditional Terminology confuses principles, i.e. objectives to be aimed at, with facts which are the foundation of a science. By raising principles to the level of facts, it converts wishes into reality”; M.T. Cabré 2000 b: 38: „This inability leads to wishful thinking and a constant confusion between what it is and what the theory would want it to be. It has led to the introduction of a methodology taken as universally valid for all special fields, for all applied goals, and for all languages and which, for this reason, reveals the dichotomy between real and ideal language.”

²³ J. Halskov 2005 a.: 49 „As long as one recognizes that the primary objectives of GTT are knowledge structuring and standardization, rather than a descriptive account of terminological usage in various contexts, I find this bias perfectly legitimate, however.”

²⁴ “Adjectives are often **monadic** predicates which externalize their unique argument; unlike verbs, they apparently lack a specifier position for projecting their external argument and project their argument in the specifier of a copula. Compare: *Ion respira./ Ion este viu.*”<http://www.linguist.jussieu.fr/~essromgram/ADJc.doc>

²⁵ Jason A. J. Jackson 2006: 3 *The predicate selects one (monadic) or two (dyadic) arguments.*

²⁶ O privire mai atentă arată că situațiile identificate de Cabré coincid celor două cazuri de “împrumut” dintr-un domeniu în altul discutate de A.Toma.

²⁷ Fenomen diferit de acela al reintegrării unităților determinologizate în discursul specializat al domeniului de origine, care va fi studiat sub numele de **polisemie intradomenială (polysémie intra-domaines)** - I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 214).

²⁸ Tipul de polisemie manifestat în momentul în care termenii ajung în contexte de **limbă comună**, suferă un proces de determinologizare și dezvoltă conotații, ca orice cuvinte ale limbii, este studiat de noi sub numele de **polisemie extradomenială**. Acest tip de polisemie este analizat în lucrări de terminologie și sub denumirea de **polisemie externă sau dinamică semantică** - vezi în principal A. Bidu-Vrâncănu: 2007.

²⁹ Aceste unități determinologizate se pot reînfiltra în discursul specializat aparținând atât **domeniului de origine** (ceea ce I. Meyer și K. Mackintosh numesc **polisemie intradomenială (polysémie intra-domaines)**), cât și în discursul specializat aparținând **altor domenii**, această ultimă situație reflectând, deci, tipul de polisemie pe care îl avem în vedere în cazul de față - **polisemie interdomenială (polysémie inter-domaines)**.

³⁰ Pe lângă acești termeni în limba română au fost înregistrați și BANCĂ VIRTUALĂ (5.000 de romani transfera bani reali prin **banci virtuale**), CREDIT VIRTUAL (PayPal introduce cardul de **credit virtual**), CONT VIRTUAL (Unde pot face un **cont virtual** care sa aiba atasat un card ce sa imi fie trimis acasa si sa pot retrage banii?) CARD VIRTUAL (Ce ofertă de **carduri virtuale** există pe piața românească?) ș.a.

³¹ I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 212 “Il est intéressant de constater que les emplois de mots déterminologisés peuvent réinfiltrer le discours du domaine d’origine (par exemple, l’informatique pour VIRTUAL) ainsi que d’autres domaines terminologiques. Ainsi, les termes VIRTUAL CURRENCY, VIRTUAL ECONOMY et VIRTUAL CORPORATION se chargent à l’heure actuelle de nouveaux sens terminologiques dans le domaine de l’économie.”

³² A. Stoichițoiu-Ichim 2001 –a: 119-120, A.Bidu-Vrâncănu 2007: 113.

³³ Vezi și studiul realizat de A. Condamines, J. Rebeyrolle, A. Soubeille 2004 “Variation de la Terminologie dans le Temps”, despre care vom discuta în cele ce urmează.

³⁴ G. Pană-Dindelegan 1997.

---

³⁵ A. Stoichițoiu-Ichim 2001: 119-120.

³⁶ Cl. Bédard 1988 consideră că “*O imprecizie inițială a uzajului termenilor este inevitabilă, dar devine cronică în anumite domenii în evoluție rapidă, unde anumiți termeni se fixează mai rapid decât alții. Amplitudinea acestor fenomene depinde mai ales de intensitatea schimbărilor.*”

³⁷ Vezi A. Bidu-Vrănceanu 2007: 113

³⁸ idem.: 36, 113, M.T. Cabré 1991: 61.

³⁹ Așadar chiar și la nivelul paradigmatic acești termeni informatici sunt polisemantici; se poate presupune ca în apariția lor reală în discursul “strict” specializat, polisemia acestor termeni ar fi mult mai bine reprezentată.

⁴⁰ Așa cum am arătat și sub 1.1.3, numai stadiul în care unitățile determinologizate (în urma contactului inițial cu limba comună) sunt reinfiltrate în discursul specializat, având loc, așadar, un proces de reterminologizare a sensului în domeniul de origine este relevant din punctul de vedere al terminologiei intradomeniale.

⁴¹ Se zice în scopul de a profita de popularitatea pe care această unitate determinologizată o manifestă (I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 211, 213).

⁴² I. Meyer și K. Mackintosh 2000: 212, 213: “*Lorsqu’un terme se détermine, ses emplois en langue générale peuvent réinfiltrer le discours terminologique sous la forme de sens certes plus larges que le sens terminologique d’origine mais pas suffisamment pour faire partie de la langue générale.*” “*Dans le cadre des langues spécialisées, la détermination peut donner naissance à de nouveaux sens terminologiques plus larges que ce soit dans le domaine d’origine ou dans d’autres domaines.*”

⁴³ A. Bidu-Vrănceanu 2007: 112.

⁴⁴ A. Bidu-Vrănceanu 1990: 39-34; 1993: 63-87; 2003: 291-298; A. Stoichițoiu-Ichim 2001-b: 12-14; 2006: 11-17. În lingvistica europeană fenomenul mai este semnalat și sub denumirea de **neologie semantică** (M.F. Mortureux 1997: 117-120), **schimbare de sens** sau **tropi** (V. Nyckees 1998: 105-133; A. Lehmann și F. Martin-Berthet 1998: 78-90), **evoluția sensului** (A. Nicklas-Salminen 2003: 159-165) sau, la modul general, de **conotații** (B. Spillner 1994: 53).

⁴⁵ Vezi corpusul utilizat în partea a II-a a lucrării; corpusul este reprezentat de arhiva electronică a celor mai cunoscute publicații actuale, reprezentând diverse segmente de presă, **dar evitând publicațiile cu profil informatic (vezi CHIP), care se adresează în primul rând specialiștilor în acest domeniu. Tipul de discurs vizat a fost, deci, cel de vulgarizare, puțin specializat, făcut de specialiști în grade diferite pentru nespecialiști. Dintre publicațiile cercetate amintim: „22”, „Academia Cațavencu” (A.C.), „Adevărul” (A.), „Banii Noștri” (B.N.), „Bursa” (B.), „Capital” (C.A.), „Cadran Politic” (C.P.), „Cotidianul” (CO), „Dilema Veche” (D.V.), „Formula As” (F.A.), „Gardianul” (G.), „Jurnalul Național” (J.N.), „România Liberă” (R.L.), „Săptămâna Financiară” (S.F.), „Ziarul Financiar” (Z.F.).**

⁴⁶ Ca urmare a fenomenului (remarcat în toate limbile) care constă „în mișcarea lexicului specializat (LS) spre limba comună (implicit lexicul comun (LC)) și care se manifestă datorită interesului larg al vorbitorilor pentru LS în societățile moderne, „societați ale cunoașterii” (**sociétés du savoir** - I. Meyer și K. Mackintosh 2000:201) ceea ce determină „democratizarea” sau „socializarea” cunoașterii (F. Gaudin 2003: 151) sau „laicizarea” științelor (F. Rastier 1995:45). Aspectele antrenate de interesul larg al vorbitorilor pentru terminologiile științifice care se extind în comunicarea obișnuită din româna actuală sunt analizate pe larg de A. Bidu-Vrănceanu în studiul din 2007, *Lexicul specializat în mișcare. De la dicționar la texte.*

⁴⁷ Vezi A. Bidu-Vrănceanu 2004.

⁴⁸ Ceea ce face INFORMATICA un domeniu interesant din punctul de vedere al migrației terminologice, atât spre alte domenii cât și (mai ales) spre limba comună constă în următoarele aspecte:

1. Informatica este în prezent unul dintre cele mai dinamice domenii ale cunoașterii umane, înregistrând, pe zi ce trece, progrese tot mai mari (vezi R. Trif 2006: 11);
2. Calitatea științei informaticii (spre deosebire de celelalte științe) este de a fi **orientată către utilizator**, scopul fiind, așadar, **sporirea accesibilității** utilizatorului de rând prin **deschiderea codurilor** și, implicit, **diminuarea stresului** ivit la contactul cu noua tehnologie și cu terminologia caracteristică (sau ceea ce în engleză se numește **technostress**), mizându-se pe crearea unei terminologii „attractive” pentru mase (desigur, premisa determinologizării – vezi J. Halskov 2005 a: 42, 61 - și a pătrunderii de termeni informatici în limba comună);

-
3. În acest sens, terminologia informatică recurge la următoarea „strategie”: tendința de creare a termenilor prin apelul la cuvinte uzuale (calitate distinctivă pentru acest tip de terminologie), majoritatea termenilor fiind **metafore**, preferându-se analogia cu realități familiare (vezi și I. Meyer 2004); limbajul informatic devine atractiv prin stilurile pe care le imită, de cele mai multe ori dând impresia că nu este vorba de un stil științific, ci de unul literar, parodic, chiar colocvial (R.Trif 2006: 312); se dezvoltă chiar un limbaj informatic colocvial – computereza, folosit, așa cum arăta A. Ștefănescu 2002, atât de specialiști, cât și de nespecialiști;
  4. De asemenea, un alt atu al terminologiei informatice este limba în care ea se dezvoltă cu precădere, oferindu-i posibilitatea expansiunii la nivel internațional – engleza, care este un alt element „atractiv” pentru public, fiind „o altă modă” în societatea actuală (calitatea de a fi dezvoltată cu precădere într-o singură limbă – engleza, sursă principală de împrumut lexical în societatea actuală, este o altă caracteristică distinctivă a acestei terminologii); computereza dezvoltată în limba română, cel puțin, se caracterizează printr-un bilingvism pregnant, care devine chiar o trăsătură de stil (A. Ștefănescu 2002: 286: „*O particularitate a limbajului informaticii este aceea de a nu fi unilingv. Se folosesc două coduri lingvistice: cel vernacular și cel al limbii engleze. Această ultimă trăsătură există, deși e nedorită, făcându-se eforturi să se traducă programele în limbile naționale. Nu se poate vorbi de „împetrișare” cu barbarisme de origine engleză a acelor texte informatice [...], ci de bilingvism. Bilingvismul este de neevitat când este denotativ și denominativ. **Bilingvismul utilizat stilistic este o caracteristică a computerezei.**”);*
  5. Așadar, calitatea mai pregnantă a limbajului informatic de a prelua termeni din vocabularul uzual face ca relația acestei terminologii cu limba comună să fie mult mai marcată decât în cazul altor terminologii, punându-se mare accent pe metafore, majoritatea termenilor fiind creați prin metafizarea unor cuvinte uzuale, pe stilul parodic, jovial, colocvial (Vezi R. Trif 2006: 312 „[...] engleza părăsește deseori, în cursul procesului de asignare a termenilor pentru concepte, stilul științific, creând termeni care par să aparțină stilului artistic sau celui colocvial, aceștia constituind, în fond, denumiri plastice, menite să mărească accesibilitatea termenilor respectivi, pe măsură ce suportul științific al științei informaticii devine tot mai sofisticat). Tocmai această înclinare spre metaforă, spre jocul de cuvinte, îl face atractiv pentru vorbitorul obișnuit și implicit pentru limba comună, creând precedentul altor extinderi metaforice, chiar în limbajul curent. (Vezi R. Zafiu 2001 a: 88-89 „*Influența reciprocă dintre limbajul de specialitate (informatic) și limba comună se poate exercita prin extindere metaforică. Într-o primă fază, limbajul de specialitate preia cuvinte din limba curentă, cărora le extinde sensul prin metaforă.[...] O a doua fază, poate și mai interesantă, este cea în care terminologia de specialitate (re)intră, prin extensie semantică, adesea prin intermediul vorbirii familiare, în limbajul curent.* ”)
  6. Când nu e vorba de împrumuturi lexicale din limba engleză (încercarea de a evita orice împrumut lexical din engleză a fost chiar legiferată în 1984 în Franța), faptul ca informatica preferă drept sursă vocabularul general pentru a-și forma terminologia, face ca traducerea în alte limbi să „afecteze” în continuare cuvintele uzuale, intervenind calcul semantic, păstrându-se caracterul atractiv pentru vorbitorul comun, și alimentându-se în continuare tendința spre expansiune și popularizare manifestată de această terminologie. Așadar, dacă terminologia informatică dezvoltată cu precădere în limba engleză (S.U.A și Marea Britanie fiind principalele surse de evoluție tehnologică și implicit terminologică) nu pătrunde în alte limbi (nu numai la nivel specializat, ci chiar și la nivelul limbii comune - am vorbit despre strategia de a-și crea termenii utilizând cuvinte uzuale, care atrag vorbitorul obișnuit) direct, prin împrumut lexical, se „infiltrează” indirect, prin calc semantic, cuvintele uzuale ale celorlalte limbi, ajungând să copieze sensul informatic (într-o exprimare simplificată, dacă nu „migrează” termenul informatic (din limba sursă, engleza), „migrează” (doar) sensul specializat informatic, vizate fiind (în limbile țintă) de obicei cuvinte ale lexicului general, care devin astfel termeni în acest domeniu, termeni care, datorită efortului de popularizare și modului specific al informaticii de a-și crea terminologia, devin mult mai expuși determinologizării, situație propice infiltrării sensurilor informatice în vocabularul uzual al limbii țintă, ceea ce conduce, evident, la dezvoltarea polisemiei în limba comună);
Așadar, dacă asociem terminologia informatică limbii engleze, limba în care se dezvoltă cu precădere, vorbim despre tendința de expansiune interlinguală a acestei terminologii, iar dacă o

-
- privim din perspectiva fiecărei limbi în parte, vorbim despre o tendință de expansiune interdomenială și spre limba comună;
7. De asemenea, *rapiditatea cu care limbajul informaticii s-a răspândit și s-a internaționalizat, o dată cu tot mai larga folosire a computerului personal și a Internetului (în România, procesul s-a accelerat vizibil după 1989), oferă o instructivă ilustrare contemporană a schimbării lingvistice, în care se manifestă fenomene generale precum formarea cuvintelor, evoluția sensurilor, împrumutul lexical și calcul sintactic, interferența registrelor etc. Ca și în alte limbi (în cazul românei) importul terminologic din engleză a ridicat unele probleme de integrare lingvistică și de standardizare* (R. Zafiu 2001 a: 86);
  8. Terminologia informatică românească se caracterizează prin existența a numeroase calcuri lingvistice și printr-un număr enorm de termeni informatici împrumutați din limba engleză, realitate care poate fi sesizată imediat, la consultarea oricărui text de profil, fie el de strictă specialitate ori de popularizare. Studiul realizat de R. Trif 2006 arată că aportul cel mai important la îmbogățirea limbajului special al științei informaticii în limba română o au calcurile lingvistice, ponderea diverselor tipuri de calcuri depășind-o cu mult pe cea a împrumuturilor propriu-zise în crearea de termeni noi în acest domeniu, cea mai largă reprezentare având-o calcul frazeologic, urmat îndeaproape de cel semantic (vezi R. Trif 2006: 8, 147-148). Autorul atrage însă atenția asupra dicționarilor generale ale limbii române, ramase în urmă în ceea ce privește înregistrarea avântului terminologiei informaticice, întrucât „*acești termeni nu se regăsesc decât în număr foarte mic în dicționarele importante ale limbii române*” - R. Trif 2006: 8 și 148-149 „*Întrucât numărul calcurilor semantice în domeniul informaticii crește foarte rapid de la o zi la alta, concomitent cu perfecționarea echipamentelor de calcul, ar fi indicat ca includerea lor în dicționarele românești explicative generale să se efectueze periodic și în cadrul unei colaborări între lexicograf și specialist informatician, pentru a se evita includerea în lista de cuvinte a unor termeni care sunt ieșiți din uz. Explicarea acestor calcuri este cu atât mai necesară cu cât ele nu apar decât foarte rar ca sensuri suplimentare în dicționarele românești mai recente. Acest lucru este valabil, evident, și pentru limba engleză, dicționare precum cele publicate de Oxford Publishing House, Random House, Longman's și Merriam Webster nereușind să înregistreze întotdeauna sensurile noi pe care le dobândesc unele cuvinte uzuale (sau termenii noi), ceea ce se explică, firește, prin ritmul schimbărilor în domeniu*”;
  9. O altă trăsătură importantă a acestei terminologii este aceea de a nu caracteriza o (singură) categorie socioprofesională, mai ales în condițiile în care în ziua de azi, calculatorul devine o „unealtă” indispensabilă, atât vorbitorului de rând, cât și altor categorii de specialiști ce activează în alte domenii, de unde premisa pătrunderii termenilor informatici în alte terminologii⁴⁸ și, desigur, a unei importante diversificări a categoriilor de vorbitori care au acces la această terminologie și (chiar) o utilizează.

Unul dintre obiectivele vizate în acest studiu este, așadar, analiza fenomenului dinamicii semantice (împlicat a dezvoltării polisemiei) care se manifestă la nivelul vocabularului limbii române actuale (ca urmare a determinologizării), fenomen pe care îl studiem în legătură cu o serie de termeni informatici, care în majoritatea situațiilor sunt obținuți prin calc semantic (după modelul englezei, limba în care terminologia informaticii se dezvoltă preponderent) prin atribuirea unui sens nou, tehnic, specific domeniului, unor cuvinte folosite frecvent în limba uzuală.

⁴⁹ R.Zafiu 2001a: 86.

⁵⁰ Vezi și Al. Graur 1968: 285; I. Iordan 1968: 202.

⁵¹ Vezi R. Trif 2006: 19-20 care atestă drept modalități de îmbogățire a terminologiei științei informaticii pe filon englez *împrumuturile lexicale, calcurile și formațiile noi* după model englez (termeni noi, creați cu mijloace proprii, modelul fiind cel străin).

⁵² A.Ștefănescu 2002: 264 susține că „*Termenii tehnici metaforici, la origine cuvinte comune, intrați în română prin calc semantic, contribuie la „populismul” jargonului informatic: birou, cutie, vb. a despacheta, adj. dezordonat, fereastră, gazdă, orfan, salt la pagină ș.a.*”

⁵³ Vezi, spre exemplu, definiția dată de K.B.Bærentsen 2000: 32 pentru INTERFAȚĂ INTUITIVĂ: „*Hence an intuitive interface may be defined as an interface, which is immediately understandable to all users, without the need neither for special knowledge by the user nor for the initiation of special educational measures. Anybody can walk up to the system; see what kind of services it affords, and what should be done in order to operate it. While operating the device, navigation and*

---

manipulation of the system interface should proceed without the need for conscious awareness of the sensory- motor operational aspects of the interface. Since this definition presupposes an initial knowledge by the user of the kinds of functions embodied in the technology, this degree of intuitivity is probably not achievable. Indeed it will be unattainable in principle, inasmuch as the development of information technology is very fast. It is therefore necessary to supplement the definition of an intuitive interface with the availability of functions supporting learning of unknown functions and their operation, but in a way that is not perceived as "teaching" or "education". Learning must be a spontaneous product of the activity of use."

⁵⁴ <http://prescolar.ro/Crese/Gradinita-Casuta-cu-Povesti.html>.

⁵⁵ Se cer făcute următoarele precizări: În terminologia informatică românească se constată o **variație denominativă**, circulând, în paralel, atât forma USER-FRIENDLY – împrumut lexical – mai puțin recomandată (vezi R.Trif 2006: 147), cât și formele traduse PRIETENOASĂ CU UTILIZATORUL (fomă pe care, urmând interpretarea lui Th. Hristea nu o considerăm calc frazeologic, ci simplă traducere – vezi și R.Trif 2006: 149) sau, prin suprimarea determinării, PRIETENOASĂ (variantă preferată, atât datorită recunoscutului principiu al economiei în exprimare, cât și (mai ales) pentru că, în română, în contexte de genul **interfață grafică prietenoasă** („Această ultimă versiune a fost îmbogățită cu o serie de funcționalități noi, având, în primul rând, o **INTERFAȚĂ intuitivă și prietenoasă**.” (B.N. 15.08.2005) „DotCommerce Romania schimba look-ul site-ului oficial, noua **INTERFATĂ** de **comunicare** fiind mult mai **prietenoasă**.” (B.N. 22.05.2006)), completarea „**cu utilizatorul**” devine redundantă). Posibilitatea (chiar tendința) suprimării determinării cu păstrarea sensului este un argument în plus că sensul nou, strict tehnic, nu este purtat, în română, de structura **prietenos/prietenoasă cu utilizatorul**, ci de adjectivul **prietenos/prietenoasă** singur, când este utilizat în contexte specifice terminologiei informatice precum INTERFAȚĂ, SITE, PROGRAM, SISTEM, APLICAȚIE, ș.a.m.d.

⁵⁶ Este binecunoscută tendința informaticii (în mare parte justificată pragmatic, scopul fiind de a atrage publicul neinițiat, de a fi, așadar, „prietenoasă cu utilizatorul”) de a-și crea termenii pornind de la cuvinte uzuale, mai vechi în limbă. Vezi R. Trif 2006: 166, 312 care menționează că „terminologia informatică cuprinde un număr foarte mare de termeni accesibili, „nespecifici”, care, în aparență, nu au o întrebuintare terminologică de înaltă specializare; este vorba de cuvinte care fie sunt folosite (relativ) frecvent în limbajul obișnuit, de zi cu zi (de pildă adresă, anunț, a căuta, dată etc.), fie sunt parte a unor alte terminologii, la prima vedere necorelate cu terminologia calculatoarelor (de exemplu clonă, conductă, gramatică, referendum, sintaxă etc.). Domeniul informaticii, extrem de sofisticat în esență, a fost îmbogățit cu o sumedenie de cuvinte „obișnuite”; având în vedere că de accesul larg la echipamentele de calcul depindea însăși perfecționarea ulterioară a acestora, motivele care stau la baza pătrunderii unor cuvinte accesibile publicului larg în terminologia informaticii par să fie de ordin pragmatic. În același timp însă, aceste cuvinte sunt utilizate în domeniul informaticii cu un sens strict tehnic [...]”; În cazul românei, cuvinte aparținând limbii comune sunt terminologizate în domeniul informaticii, în majoritatea cazurilor sub presiunea limbii engleze, dobândind, prin calc semantic, un sens strict tehnic: „Din punct de vedere semantic, trebuie remarcat numărul mare de calcuri semantice realizate în română după model englez, în condițiile în care cuvintelor care aparent nu au nicio legătură cu stilul științific li se atribuie un sens terminologic.” (R.Trif 2006:312).

⁵⁷ Interesul larg al vorbitorilor pentru terminologiile științifice care se extind în comunicarea obișnuită este un fenomen semnalat ca specific societăților moderne sub numele de „democratizare a cunoașterii” sau „laicizare a științelor” – A.Bidu-Vrânceanu 2007:9.

⁵⁸ Problema îmbogățirii cu noi sensuri a unor termeni din limbajele specializate utilizați în limba comună în contexte extralingvistice și lingvistice repetabile este discutată pe larg și de A. Bidu-Vrânceanu 1993, 1995, 1997, 2001, 2002, 2003, 2007. Fenomenul interesează și pentru că este apreciat ca internațional, vezi M. Avram 1998: 34, care remarcă „tendința internațională de transferuri stilistice prin metaforizarea termenilor tehnico-științifici”. Din aceeași perspectivă trebuie semnalat că F. Rastier 1995: 35-36 numește fenomenul *laicizarea științelor* (interesul pentru termenii tehnico-științifici utilizați în limba comună fiind justificat de deschiderea, fie și parțială, a codurilor științifice în societățile moderne), fie *banalizarea termenilor științifici* (utilizarea termenilor specializați în limba comună), vezi M. F. Mortureux 1997:112-113.

⁵⁹ Trebuie să menționăm aici faptul că, în prezent, Dicționarul Explicativ al Limbii Române, ediția a III-a se află în curs de elaborare la Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” din București.

---

⁶⁰ Chiar dacă este vorba de dicționare anterioare corpusului s-a lucrat cu ultime ediții ale acestor dicționare, de unde rezultă necesitatea reeditării acestora pentru înregistrarea **1.** termenilor informatici / **2.** sensurilor informatice, când este vorba de terminologizarea unor cuvinte mai vechi în limbă / **3.** dinamicii sensurilor manifestate de termeni prin utilizarea frecventă în texte adresate publicului larg. Termenii informatici se pot regăsi în limbă în diferite stadii de lexicalizare, adică, la nivelul textelor, se pot manifesta sau nu transferuri semantice prin metaforizarea acestor termeni. La nivelul dicționarelor sunt posibile următoarele situații:

- dicționarele nu înregistrează termenii informatici / sensurile informatice, deși sunt frecvent atestate de texte (vezi corpusul).

- dicționarele înregistrează termenii informatici / sensurile informatice, dar nu înregistrează și sensurile figurate dezvoltate ulterior de termeni prin utilizarea în limba comună în contexte extralingvistice și lingvistice repetabile.

⁶¹ Prin **cuvânt recent** F. Dimitrescu se referă la „formațiile noi din elemente preexistente în limbă; împrumuturile din alte limbi; sensurile adăugate recent la cuvintele mai vechi ale limbii.”

⁶² Facem clarificarea că ordinea apariției sensurilor este cea prezentată de dicționarul OXFORD, sensurile mai generale ale lui TO ACCESS manifestându-se mai târziu. Reținem, din acest punct de vedere, atât nota de uzaj înregistrată de **Encarta World English Dictionary** („It is entirely appropriate to use ACCESS as a verb in computing contexts, as in *had to access several complex spreadsheets*, but some critics resist its use in general contexts such as *accessing bank accounts or biographical information*.”), cât și comentariul lui H. Béjoint 2001: 58, care face referire la **ordonarea cronologică** a sensurilor în **Oxford English Dictionary (OED)** și al lui J. Considine 1997: 234, tot cu referire la OED: „The senses of polisemous words are being arranged in historical order, or in historical order within historically ordered branches.” Mai mult, cercetând ediții mai vechi ale dicționarelor limbii engleze, se poate observa că acestea înregistrează un singur sens, cel informatic (alta fiind situația în momentul în care sensurile generale ale lui TO ACCESS ar fi precedat sensul informatic).

⁶³ <http://cluburimontane.org/bin/liste/index.php?lng=ro&id=39399>.

⁶⁴ <http://www.bestfest.ro/editia2009/romana/faq/index.html>.

⁶⁵ <http://www.sibiuvirtual.ro/stiri/index.php?id=5626>.

⁶⁶ www.cazaretransilvania.ro/Nadejdealp.html.

⁶⁷ www.daciaclub.ro/Obarsia-Lotrului-t14917.html.

⁶⁸ <http://milvus.ro/RO/the-niraj-valley-as-natura-2000-site-2005>.

⁶⁹ www.euroglas.ro/index.php?do=profil.

⁷⁰ <http://www.zenitpanzio.ro/index.php?cat=2>.

⁷¹ http://iba.sor.ro/aia_lacul_tasaul.htm.

⁷² Am numit aceasta o strategie a teminologiei informatice de a obține popularizarea, ceea ce determină, indirect, calitatea termenilor specifici informaticii de a fi mult mai predispuși la procesul de determinologizare decât alte terminologii, cu implicații majore asupra evoluției sensurilor, implicit a dezvoltării polisemiei.

⁷³ **DSL**, p.307

⁷⁴ idem., p. 313

⁷⁵ Zonă s.f. (engl. field) *Ansamblu de poziții în memorie, într-o listă etc., conținând informații cu aceeași semnificație.*

⁷⁶ <http://www.hostmpro.com/index.php/ro/component/user/login.html>.

⁷⁷ <http://www.mmuncii.ro/ro/ajutor-231-view.html>.

⁷⁸ <http://forum.joomla.ro/modificare-mesaj-de-login-t7597.0.html>.

⁷⁹ www.magazinuldetablouri.ro/efecte.html.

⁸⁰ http://www.wtusa.ro/work_and_travel/firme_romania/belrao_grup.

⁸¹ http://www.monitorulab.ro/cms/arch/m_ab/weektitles/2007-10-01.html.

⁸² <http://www.icc.ro/activitate/sedinte/2005/25.01.05/A1.pdf>.

⁸³ <http://octavianpaler.ro/comentarii-si-citate/drumul-spre-maine/>.

⁸⁴ <http://cluburimontane.org/bin/liste/index.php?lng=ro&id=39399>.

⁸⁵ <http://www.bestfest.ro/editia2009/romana/faq/index.html>.

⁸⁶ <http://www.sibiuvirtual.ro/stiri/index.php?id=5626>.

⁸⁷ www.cazaretransilvania.ro/Nadejdealp.html.

---

⁸⁸ <http://www.turismdevis.ro/cazare-pensiuni/cazare-Odorheiu-Secuiesc-HR/Pensiunea-mikes.html>.

⁸⁹ www.daciaclub.ro/Obarsia-Lotrului-t14917.html.

⁹⁰ <http://milvus.ro/RO/the-niraj-valley-as-natura-2000-site-2005>.

⁹¹ www.euroglas.ro/index.php?do=profil.

⁹² <http://www.zenitpanzio.ro/index.php?cat=2>.

⁹³ http://iba.sor.ro/aia_lacul_tasaul.htm.

⁹⁴ Facem clarificarea că ordinea apariției sensurilor este cea prezentată de dicționarul OXFORD, sensurile mai generale ale lui TO ACCESS manifestându-se mai târziu. Reținem, din acest punct de vedere, atât nota de uzaj înregistrată de **Encarta World English Dictionary** („*It is entirely appropriate to use ACCESS as a verb in computing contexts, as in had to access several complex spreadsheets, but some critics resist its use in general contexts such as accessing bank accounts or biographical information.*”), cât și comentariul lui H. Béjoint 2001: 58, care face referire la **ordonarea cronologică** a sensurilor în **Oxford English Dictionary (OED)** și al lui J. Considine 1997: 234, tot cu referire la OED: „*The senses of polisemous words are being arranged in historical order, or in historical order within historically ordered branches.*” Mai mult, cercetând ediții mai vechi ale dicționarului limbii engleze, se poate observa că acestea înregistrează un singur sens, cel informatic (alta fiind situația în momentul în care sensurile generale ale lui TO ACCESS ar fi precedat sensul informatic).

] ⁹⁵ <http://stiri.rol.ro/content/view/403013/11/>.

⁹⁶ I. Coteanu, 1985: 58-59: „Procedul constă în asocierea termenului care conține o noutate cu seria lui semantică”

⁹⁷ Vezi R.Trif 2006: 11.

⁹⁸ În acest sens vezi și R. Zafiu 2001 a: 86 „*rapiditatea cu care limbajul informaticii s-a răspândit și s-a internaționalizat, o dată cu tot mai largă folosire a computerului personal și a Internetului (în România, procesul s-a accelerat vizibil după 1989), oferă o instructivă ilustrare contemporană a schimbării lingvistice, în care se manifestă fenomene generale precum formarea cuvintelor, evoluția sensurilor, împrumutul lexical și calcul sintactic, interferența registrelor etc. Ca și în alte limbi (în cazul românei) importul terminologic din engleză a ridicat unele probleme de integrare lingvistică și de standardizare.*” și studiul referitor la influența limbii engleze asupra limbii române în terminologia informaticii, realizat de R. Trif în 2006, în scopul de a răspunde „*în ce măsură termenii științei informatice, intrați în limba română în imensa lor majoritate pe filon englez, sunt corecți și utilizați corect, în contextul în care acești termeni nu se regăsesc decât în număr foarte mic în dicționarele importante ale limbii române și ritmul extrem de rapid al inovațiilor în domeniu constituie un factor extralingvistic însemnat care are drept efect o comprimare accentuată a duratei procesului de adaptare morfologică și fonetică la normele limbii române.*”(R. Trif 2006: 8).

⁹⁹ R. Zafiu 2001 a: 86.

¹⁰⁰ R. Trif 2006: 8.

¹⁰¹ Vezi și R. Trif 2006: 309 „*O importanță foarte mare o va avea includerea în viitoarele dicționare generale explicative ale limbii române a termenilor din știința informaticii care au fost preluați ca împrumuturi propriu-zise din engleză sau prin calchiere după model englez. Astfel, unele din dicționarele care se află în curs de elaborare la Institutul de lingvistică „Iorgu Iordan - Al. Rosetti”, respectiv Noul Dicționar Explicativ al Limbii Române (NEX) și Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX), ediția a treia, vor include în lista de cuvinte și acești termeni.*”

¹⁰² <http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/June2006/39-MED-Magazine-back-issues.htm>.

¹⁰³ <http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/Med-Magazine.htm>.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Alexandru C. și Gaudin F. 2005 – Les contextes: à la source du terme? în *Préactes des Journées scientifiques AUF-LTT, Mots, termes et contextes*.
- Alinei M. 2004 – Conservation and Change in Language (traducere din italiană a cap.5 Conservazione e mutamento nel linguaggio din *Le origini delle lingue d'Europa. Vol. I. La teoria della continuità (Origin of European Languages. Vol. 1. The Continuity Theory)*, Bologna, Il Mulino, 1996. (http://www.continuitas.com/conservation_change.pdf)
- Ardeleanu Cruceru M. 2003 – Comportamentul morfologic al termenilor din domeniul informaticii, în *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București, pp. 99-106.
- Authier J. 1982 – La mise en scene de la communication dans des discours de vulgarisation scientifique, în *Langue française*, nr. 53.
- Avram M. 1997 – Anglicisme în limba română actuală, București, Editura Academiei Române.
- Bærentsen, K.B. 2000 – Intuitive User Interfaces, în *Scandinavian Journal of Information Systems*, vol.12, pp. 29-60.
- Baroni, M. 2004 – BootCat: BootStrapping Corpora and terms from the web, în *Proceedings of LREC 2004*.
- Barry, J. A. 2003 – Technobabble, MIT Press.
- Bartsch, R. 1985 – The structure of Word Meanings: Polysemy, Metaphor, Metonymy în F. Landman și F. Veltman (eds.), *Varieties of Formal Semantics*, Foris, Dordrecht.
- Baudet J. C. 2000 – De l'ingénieur aux termes de l'interdisciplinarité, în H. Béjoint și Ph. Thoiron, p. 93 ș.u.
- Beacco J-C și Moirand S. 1995 – Autour des discours de transmission des connaissances, în *Langages*, nr. 117, p. 32 ș.u.
- Beck, I. L., McKeown, M. G. și McCaslin, E. S. 1983 – Vocabulary development:

- All contexts are not created equal. *The Elementary School Journal*, 83, pp. 177 – 181.
- Béjoint, H. 1993 – La définition en terminographie, în Arnaud, P.J.L. și Thoiron, P. (eds.), *Aspects du vocabulaire* Lyon: Presses universitaires de Lyon, pp. 19-26.
- Béjoint, H. 1989 – A propos de la monosémie en terminologie, în *Meta*, XXXIV, 3, pp. 405-411.
- Béjoint, H. și Thoiron Ph. 2000 – Le sens en terminologie, Presses Universitaires de Lyon, Lyon.
- Béjoint, H. 2001 – Modern Lexicography: An Introduction, Oxford University Press, USA.
- Berejan, S. 2000 – Terminologia tehnico-științifică internațională în dicționarele generale, în *Terminologie și limbaje specializate*, ed. a II-a., Chișinău, pp.19-27.
- Bertels, A. 2005 – Les spécificités en contexte: comment étudier la polysémie dans un corpus technique? în *Préactes des Journées scientifiques AUF-LTT, Mots, termes et contextes*.
- Besse, Bruno de 1990 a. – La définition terminologique, în *Centre d'Etudes du Lexique. La définition*. Paris: Larousse, pp. 252-260.
- Besse, Bruno de 1990 b. – L'Etat terminologique: peut mieux faire, în *Terminologie et traduction*, 1, pp. 87-100.
- Besse, Bruno de 1994 – Contribution à la définition de la terminologie, în Martel, Pierre/Maurais, Jacques (eds.), *Langues et sociétés en contact. Mélanges offerts à Jean-Claude Corbeil*. Tübingen: Max Niemeyer, pp. 135-138.
- Bidu-Vrănceanu, A. 1993 – Lectura dicționarelor, București, Editura Metropolis.
- Bidu-Vrănceanu, A. 1995 – Dinamica vocabularului românesc după 1989. Sensuri „deviate” ale termenilor tehnico-științifici, LL, XL.
- Bidu-Vrănceanu, A. 1997 – Dinamica sensurilor în româna actuală, LL, vol. 3-4.
- Bidu-Vrănceanu, A. și colab. 1997 – Terminologiile științifice – delimitări, modalități de abordare, caracteristici, în AUB, LLR, XLVI.
- Bidu-Vrănceanu, A. coord. 2000 – Lexic comun, lexic specializat, Editura

Universității din București.

- Bidu-Vrănceanu, A. 2001 – Lexic științific interdisciplinar, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrănceanu, A. 2003 – Dinamica sensurilor cuvintelor românești din 1990 până în 2002, în *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București.
- Bidu-Vrănceanu, A. 2005 – Polisemia, în *Limba română contemporană: lexicul*, Humanitas Educațional, București.
- Bidu-Vrănceanu, A. 2007 – Lexicul specializat în mișcare. De la dicționare la texte., Editura Universității din București.
- Busuioc, Ileana și Cucu Mădălina 2001 – Introducere în terminologie, București, Editura Credis.
- Blank, A. 1999 – Why do new meanings occur? A cognitive typology of motivations for semantic change, în P. Koch (Ed.), *Historical semantics and cognition*, Berlin/New York, Mouton de Gruyter pp. 61-89.
- Boden, M. A. 1999 – What is Interdisciplinarity? În *Interdisciplinarity and the Organization of Knowledge in Europe*, Richard Cunningham (ed), pp. 13-24.
- Bodson, C. 2005 – Termes et relations sémantiques en corpus spécialisés : rapport entre patrons de relations sémantiques (PRS) et types sémantiques (TS), Doctoral thesis, Département de linguistique et de traduction, Université de Montréal.
- Bonnet, V. 2003 – Pour une terminologie diachronique, în *Les Travaux du CERLICO*, pp. 27-47.
- Bowker L. et Pearson J. 2002 – *Working with Specialized Language, A Practical Guide to Using Corpora*, Routledge.
- Boulanger, J.-C. 1995 – Présentation: Images et parcours de la socioterminologie, în *Meta XL*, 2, pp. 194–205.
- Bourigault, D. și M. Slodzian 1999 – Pour une terminologie textuelle, în *Terminologies nouvelles*, 19, pp. 29-32.

- Bouveret, M. și F. Gaudin 1996 – Du flou dans les catégorisations, le cas de la bioinformatique, în Actes du colloque *Troisièmes Journées internationales de terminologie. Terminologie et interdisciplinarité*, Bruxelles.
- Bouveret, M. 1997 – Le terme : une dénomination au sens réglé, în *Actes des deuxièmes rencontres Terminologie et Intelligence Artificielle (TIA)*, Toulouse, ERSS, pp. 115-126.
- Bouveret, M. 1998 – Approche de la dénomination en langue spécialisée în *Meta*, XLIII, 3, pp. 1-18.
- Brod, Craig 1984 – *Technostress: The Human Cost of the Computer Revolution*. Reading, Mass: Addison Wesley.
- Brown, G., și Yule, G. 1983 – *Discourse analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Budin, G. 2001 – A critical evaluation of the state-of-the-art of terminology theory, în *ITTF Journal XII*, 1–2, pp. 7–23.
- Cabré, M. T. 1991 – Terminologie ou terminologies? Spécialité linguistique ou domaine interdisciplinaire, în *Meta*, XXXVI, 1, pp. 55-63.
- Cabré, Maria Teresa 1993 – *La terminologia: teoria, metodologia, aplicaciones*. Barcelona: Editorial Antartida/Empuries.
- Cabré, M. T. 1998 – *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Presses de l'Université d' Ottawa et Armand Colin.
- Cabré, M. T. 1999 – Do we need an autonomous theory of terms?, în *Terminology* vol. 5, nr. 1, John Benjamins Publishing Company, pp. 5–19.
- Cabré, M. T. 2000 a. – Terminologie et linguistique: la théorie des portes, în *Cahiers du Rifal* nr. 21, Terminologie et diversité culturelle, pp. 10-15.
- Cabré, M. T. 2000 b. – Elements for a theory of terminology: Towards an alternative paradigm în *Terminology* vol. 6, nr. 1, John Benjamins Publishing Company, pp. 35–57.
- Cabré, M. T. 2000 c. – Sur la représentation mentale des concepts: bases pour une tentative de modélisation, în H. Béjoint și Ph. Thoiron 2000, pp.20-37.
- Cabré, M. T. și Adelstein. A 2002 – The Specificity of Units with Specialized Meaning: Polysemy as Explanatory Factor în *D.E.L.T.A.* nr.

- 18:ESPECIAL, São Paulo, pp. 1-25.
- Cabré, M. T. 2003 – Theories of terminology. Their description, prescription and explanation în *Terminology* vol. 9, nr. 2, John Benjamins Publishing Company, pp. 163-199.
- Cabré, M. T. 2004 Estopa R. și J. Feliu – A Specialised Knowledge Base: From Distributed Information to the Specialised Dictionary Construction, *Proceedings of the Eleventh EURALEX International Congress*, Vol. 3, Lorient: Université de Bretagne Sud, pp. 867-872.
- Cabré, M. T. 2007 – Terminos y palabras en los diccionarios în *Vernetzungen: Bedeutung in Wort, Satz und Text. Festschrift für Gerd Wotjak zum 65. Geburtstag*, Cuartero Otal, J.; Emsel, M. (ed.).Frankfurt am Main: Peter Lang, pp. 71 - 84.
- Calvet, Louis-Jean 1993 – *La Sociolinguistique*. Paris: Presses universitaires de France. (Collection Que Sais-je? nr. 2731.)
- Candel, D. 1984 – La polysémie en langue de spécialité, *La Banque des mots*, Paris, CILF.
- Candel, D. 1993 – Le discours définitoire: variations discursives chez les scientifiques, în Moirand, Sophie/Bouacha, Abdelmadjid Ali/Beacco, Jean-Claude/Collinot, André (éds.), *Parcours linguistiques de discours spécialisés Colloque en 29 Sorbonne les 23-24-25 septembre 1992*. Berne: Peter Lang, pp. 33-44. (Sciences pour la communication 41.)
- Cepraga L. 2004/2005 – Analiza semantico-structurală a terminologiei managementului economic în limba română, teză de doctorat, Academia de Studii Economice din Moldova, Chișinău.
- Charaudeau P. 1997 – Les discours d'information médiatique. La construction du miroir social, Paris, Nathan.
- Chițoran D. 1965 – Colocație și sens. O contribuție la studiul sensului elementelor lexicale, în *Studii și cercetări lingvistice*, București, nr. 5, pp. 654-667.
- Condamines A. și Rebeyrolle J. 1997 a. – Point de vue en langue spécialisée în *Meta*, XLII, 1, pp. 174-184.
- Condamines A. și J. Rebeyrolle 1997 b. – Utilisation d'outils dans la constitution

- de Bases de Connaissances Terminologiques : Expérimentation, Limites, Définition d'une méthodologie. *Actes des 1ères J.S.T. de l'AUPELF-UREF*, pp. 529-535.
- Condamines A. și Rebeyrolle J. 2004 – Variation de la Terminologie dans le Temps: une Méthode Linguistique pour Mesurer l'Évolution de la Connaissance en Corpus în *Actes Euralex International Congress*, Université de Lorient, Lorient, France, pp.547-557.
- Considine J. 1997 – Etymology and the Oxford English Dictionary: a response, în *International Journal of Lexicography*, 10(3):234-236, Oxford University Press, USA.
- Costa R. 2001 – Pressupostos teóricos e metodológicos para a extracção automática de termos multilexémicos, Thèse de Doctorat, Universidade Nova de Lisboa, Lisboa.
- Costa R. și Silva R. 2004 – The Verb in the Terminological Collocations. A Contribution to the Development of a Morphological Analyser. MorphoComp, în Lino T., Xavier F., Ferreira F., Costa R. și Silva R. (éds.), în *Proceedings of the IV International Conference on Language Resources and Evaluation — LREC 2004*, vol. IV, Lisbon, ELRA, pp. 1531-1534.
- Costa R. 2005 a. – Texte, terme et contexte, în *Préactes des Journées scientifiques AUF-LTT*, Mots, termes et contextes.
- Costa R. 2005 b. – Pluralité des approches théoriques en Terminologie, în *Proceedings of LSP 2005 – New Trends in Specialized Discourse*, Bergamo, Genève, Springer-Verlag.
- Costa R. 2005 c. – Corpus de spécialité : une question de types ou de genres de textes ou de discours, în *Actes du Colloque en Hommage à Philippe Thoiron*, Lyon.
- Costa R. și Silva R. 2005 – An approach towards the linguistic dimension of Terminology, în *Proceedings of CIT*.
- Coteanu, I. 1985 – Limba Română Contemporană. Vocabularul, Ed. Didactică și Pedagogică, București, pp. 58-59.

- Coteanu, I. 1987 – Din nou despre impactul terminologiei tehnico-științifice, în *Limba română*, XXXVI, nr.3, pp.185-192.
- Coteanu, I. 1990 – Terminologia tehnico-științifică. Aspecte, probleme, în *Limba română*, XXXIX, nr. 2, p. 100.
- Coteanu, I. 1991, 1992 – Vocabularul limbii române, în *Societatea de Științe Filologice din România, Buletinul Societății pe anii 1991-1992*.
- Cusin-Berche, F. 1993 – Le management en oeuvre(s) : discours lexicographiques, terminographiques et technographiques, în Moirand, Sophie/ Abdelmadjid, Ali/Beacco, Jean-Claude/Collinot, André (éds.) *Parcours discours spécialisés. Colloque en Sorbonne les 23-24-25 septembre* Peter Lang, pp. 145-158. (Sciences pour la communication 41.)
- Cruse, D.A. 1986 – *Lexical Semantics* Cambridge University Press Delavigne, V. și Bouveret, M. (dir.) 1999, *Sémantique des termes spécialisés*, coll. Dyalang, Rouen (France), Publications de l'Université de Rouen.
- Depecker L. 2000 – Le signe entre signifié et concept, în *Le sens en terminologie* (éd. H. Béjoint et P. Thoiron). Presses Universitaires de Lyon.
- Depecker, L. 2002 – Entre signe et concept. Eléments de terminologie générale, Presses Sorbonne Nouvelle, Paris.
- Desmet, I. și Samy Boutayeb 1994 – Terms and words: propositions for terminology în *Terminology* vol.1 nr. 2, pp.303-325.
- Desmet I. 1998 – Caractéristiques sémantiques, syntaxiques et discursives des vocabulaires spécialisés. Quelques données théoriques et pratiques pour la lexicographie spécialisée, în *Actes du 2e Colloque de Linguistique Appliquée, Les linguistiques appliquées et les sciences du langage*, Strasbourg, Cofdela Publications, pp. 292-305.
- Desmet I. 2005 – Variabilité et variation en terminologie et langues spécialisées: discours, textes et contextes, în *Préactes des Journées scientifiques AUF-LTT, Mots, termes et contextes*.
- Dimitrescu, F. 2005 – Dinamica lexicului românesc – ieri și azi, Clusium. Logos, Cluj și București.

- Ennis, Lisa A. 2005 – The Evolution of Technostress, în *Computers in Libraries*, pp. 10-12.
- Felber, H. 1987 – *Manuel de terminologie*, Unesco, Infoterm.
- Feldman C.F. 2002 – Les genres du discours comme modèles mentaux et culturels : l'interprétation dans une communauté culturelle, în *Une introduction aux sciences de la culture*, Paris, PUF, pp. 215-228.
- Fillmore, Ch. și B. T. S. Atkins. 2000 – Describing Polysemy: The Case of Crawl. In: Ravin, Yael și Claudia Leacock (eds.). 2000. *Polysemy. Theoretical and computational approaches*. Oxford: Oxford University Press, pp. 91-110.
- Gambier, Y. 1987 – Problèmes terminologiques des pluies acides: Pour une socio-terminologie în *Meta*, XXXII, nr.3, pp. 314-320, Les Presses de l'Université de Montréal.
- Gambier, Y. 1991 – Travail et vocabulaire spécialisés: Prolégomènes à une socio-terminologie” în *Meta*, XXXVI, 1, Les Presses de l'Université de Montréal, pp. 8-15.
- Gambier, Y. 1993 – Présupposés de la terminologie: vers une remise en cause în *TEXTconText* 8/3-4, pp.155-176.
- Gaudin, F. 1993 a. – Pour une socioterminologie: Des problèmes pratiques aux pratiques institutionnelles. Rouen: Publications de l'Université de Rouen.
- Gaudin, F. 1993 b. – Socioterminologie: du signe au sens, construction d'un champ, în *Meta*, XXXVIII, nr.2, pp. 293-301, Les Presses de l'Université de Montréal.
- Gaudin, F. 1996 – Terminologie : l'ombre du concept, în *Meta*, XLI, nr.4, Presses de l'Université de Montréal, pp. 604-621.
- Gaudin, F. 2003 – Socioterminologie. Une approche sociolinguistique de la terminologie, Edition Duculot, Bruxelles.
- Geeraerts, D. 1990 – The lexicographical treatment of prototypical polysemy. In: TSOHATSIDIS, Savas (ed.) *Meanings and prototypes: studies in linguistic categorisation*. London: Routledge, pp.195-210.
- Geeraerts, D., Grondelaers, S. și P. Bakema. 1994 – *The Structure of lexical*

- variation meaning, naming, and context*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Gentilhomme, Y. 1994 – L'éclatement du signifié dans les discours technoscientifiques. *Cahiers de lexicologie*, vol. LXIV, pp 5-35.
- Gentilhomme, Y. 2000 – Termes et textes mathématiques. Réflexions linguistiques non standard, în *Cahiers de lexicologie*, vol. LXXVI, pp. 57-89.
- Graur, Al. 1968 – Tendințele actuale ale limbii române, București, Editura Științifică.
- Guilbert, L. 1973 – La spécificité du terme scientifique et technique. *Langue Française*, vol 17, pp. 5-17.
- Haastrup, K. 1991 – Lexical Inferencing Procedures or Talking about Words, Gunter Narr Verlag Tübingen.
- Halskov, J. 2004 – New Terms from the Net – when is a term a term? în *SPRINT*, 2/2004, Copenhagen Business School.
- Halskov, J. 2005 a. – Probing the Properties of Terminologization : The DiaSketch, în *Lambda* vol. 29, Copenhagen Business School, pp. 39-63.
- Halskov, J. 2005 b. – Determinologized Usage Patterns as a Filter in Web-Based Term Extraction Systems, în *Proceedings of the 3rd Computational Linguistics in the North-East workshop (CLINE 2005)*, Gatineau, Canada.
- Halskov, J. 2005 c. – DiaSketching as a Filter in Web-Based Term Extraction Systems, în Bodil Nistrup Madsen, Hanne Erdman Thomsen (eds.), *Terminology and Content Development (TKE 2005) : 7th International Conference on Terminology and Knowledge Engineering*, Litera, 2005. pp. 397-408.
- Halskov, J. 2007 – The semiautomatic expansion of existing terminological ontologies using knowledge patterns discovered on the WWW : An implementation and evaluation. (PhD Series).
- Hristea, Th. 1975 – Calcul internațional, în *Studii și cercetări lingvistice*, XXIV, nr.5.
- Hristea, Th. 1984 – Sinteze de limba română, ed. a III-a, București, Editura Albatros.
- Humbley, J. 1997 – Is terminology specialized lexicography? The experience of

- French-speaking countries. *Hermes* 18, 13-31.
- Humbley, J. 2004. – La réception de l'oeuvre d'Eugen Wüster dans les pays de langue française *Cahier du C.I.E.L.* 2004, pp. 33-51.
- Jacques, M.P. et Soubeille, A.M. 2000 – Partage des termes, partage des connaissances? Construire une modélisation unique de plusieurs corpus, IC'2000 Journées Francophones d'Ingénierie de la connaissance, pp. 313- 324, Toulouse. Institut de Recherche en Informatique de Toulouse.
- Järvi, O. 2001 – From Precise Terms to Fuzzy Words - from Bad to Worse in Terminology Science? *in IITF Journal* vol. 12, nr. 1-2, pp. 85-88.
- Jacques, M. P. 2001 – Polysémie et phénomènes discursifs dans les textes spécialisés, Séminaire de l'ERSS, Toulouse.
- Jacques, M. P. 2001 – Analyse de corpus pour l'étude de la variation terminologique, Journée Linguistique de Corpus organisée par l'AFLA (Association Française de Linguistique Appliquée), Lorient.
- Jacques, M. P. 2005 – Pourquoi une linguistique de corpus ? *in* G. Williams (Ed.), *La linguistique de corpus*, pp. 21-30. Rennes: Presses Universitaires de Rennes. Actes des 2èmes journées Linguistique de Corpus à Lorient.
- Jacobi, D. 1989 – Reformulation et transposition dans les manuels scientifiques, *Cahiers du CRELEF*, Université de Besançon, XXVIII nr. 1-2, pp. 7-21.
- Kageura, K. 1995 – Toward the theoretical study of terms — A sketch from the linguistic viewpoint. *Terminology II* nr. 2 pp. 239–258.
- Kageura, K. 1998/1999 – Theories of terminology: A quest for a framework for the study of term formation. *Terminology V* nr.1 pp. 21–40.
- Kageura, K. 2002 – The Dynamics of Terminology - a descriptive theory of term formation and terminological growth John Benjamins.
- Kelly, J. 1996 – Wide and Narrow Interdisciplinarity, *in Journal of General Education*, 45, 2: 95-113.
- Kilgarriff, A., D. Tugwell 2001 – WORD SKETCH: Extraction and Display of Significant Collocations for Lexicography *in Proceedings of ACL 2001*, Toulouse, France, pp. 32-38.

- Kilgarriff, A. 2004 – The sketch engine in *Proceedings of the 11th EuroLex International Congress*.
- Kleiber, G. 1999 – Problèmes de sémantique. La polysémie en questions
Villeneuve d'Ascq, Presses universitaires du Septentrion.
- Klein, J.T. 1990 – *Interdisciplinarity: History, Theory, and Practice*, Detroit,
Wayne State University Press.
- Klein, J.T. 1996 – *Crossing Boundaries: Knowledge, Disciplinarity, and
Interdisciplinarity*, Charlottesville, University Press of Virginia.
- Klein, J.T., W. Grossenbacher-Mansuy, R. W. Scholz, M. Welti (eds.). 2001 –
*Transdisciplinarity, Joint Problem Solving among Science, Technology,
and Society*, Basel, Birkhäuser.
- Klein, J.T. – The Taxonomy of Interdisciplinarity
(<http://www.ndsciencehumanitiespolicy.org/oup2/itoc/KleinTaxonomy.pdf>).
- Koch, P. 2000 – Pour une approche cognitive du changement sémantique lexical :
aspect onomasiologique in J. François (ed.), *Théories contemporaines du
changement sémantique*, pp.75-96, Leuven: Peeters (Société de
Linguistique de Paris).
- Kockelmans, J.J. 1979 – Science and Discipline: Some Historical and Critical
Reflections și Why Interdisciplinarity? in *Interdisciplinarity and Higher
Education*, J. J. Kockelmans (ed). pp, 11-48, 123-60, University Park,
Pennsylvania University Press.
- Kocourek, R. 1981 – Prerequisites for an applicable linguistic theory of
terminology, in *Actes du 5e Congrès de l'Association internationale de
linguistique appliquée*, Québec, Presses de l'Université Laval,
pp. 216–228.
- L'Homme, M. 1998 – Le statut du verbe en langue de spécialité et sa
description lexicographique in *Cahiers de lexicologie* 73.2,
pp. 61- 84.
- L'Homme, M. 2000 – Les enseignements d'un mot polysémique sur les modèles de
la terminologie in *Cahiers de Grammaire* 25, *Sémantique et Corpus*,
pp. 71-91.

- L'Homme, M. 2003 – Terminology during the past decade în *Terminology* vol. 9, nr.2, John Benjamins Publishing Company, pp.151–161.
- L'Homme M. 2004 a. – La terminologie : principes et techniques, Montréal, Presses de l'Université de Montréal.
- L'Homme M. 2004 b. – Sélection des termes dans un corpus d'informatique: comparaison de corpus et critères lexico-sémantiques în *Euralex International Congress. Proceedings*, Lorient, France, pp.583-593.
- L'Homme M. 2004 c: A Lexico-semantic Approach to the Structuring of Terminology, CompuTerm 2004 - 3rd International Workshop on Computational Terminology.
- L'Homme, M. 2005 – Sur la notion de terme în *Meta L*, nr. 4, pp. 1113-1132.
- Lakoff, G. 1987 – *Women, fire and other dangerous things: what categories reveal about the mind*. Chicago, University of Chicago Press, 1990.
- Lara, L. F. 1998/1999 – Concepts and Term Hierarchy, în *Terminology*, vol. 5, nr.1, pp. 59-76.
- Leech, G. 1991 – The state of the art in corpus linguistics, în K. Aijmer și B. Altenberg (eds.), *English Corpus Linguistics: Studies in Honour of J. Starvik*, London, Longman, pp. 8-29.
- Lerat, P. 1989 – Les fondements théoriques de la terminologie, în *La Banque des â mots*, nr. special, CILF, pp.51-62.
- Lerat, P. 1995 – Les langues spécialisées, Presses Universitaires de France, Paris.
- Lerat, P. 2005 – Du bon usage du Web en terminologie în Béjoint, H. și Maniez, F. *De la mesure dans les termes*, Lyon , Presses Universitaires de Lyon, pp. 124-133.
- Loffler-Laurian, A. M. 1983 – Typologie des discours scientifiques: deux approches în *Études de linguistique appliquée*, 51, pp. 8-20.
- Loffler-Laurian, A. M. 1994 – Les définitions dans la vulgarisation scientifique, în D. Candel (ed.), *Français scientifique et technique et dictionnaire de langue*, coll. Études de sémantique lexicale, CNRS, Institut national de la langue française, Paris, Didier Érudition, pp. 93-112.
- Maingueneau D. 1992 – Le tour ethnolinguistique de l'analyse du discours, în

- Langages 105, Larousse, Paris, pp. 114-125.
- Maingueneau D. 1998 – Analyser les textes de communication, Paris, Dunod.
- Martin, A. 1972 – Esquisse d'une analyse formelle de la polysémie, *TraLiLi*, vol. 1, nr. 10, Université de Metz-Strasbourg, pp. 125-136.
- Martin, A. 1979 – La polysémie verbale, esquisse d'une typologie formelle, *TraLiLi*, vol. 1, nr. 17, pp. 251- 261.
- McArthur T. 1986 – Worlds of reference. Lexicography, learning and language from the clay tablet to the computer, Cambridge University Press, London.
- Melby, A. K. 1995 – The Possibility of Language, John Benjamins
- Meyer, I, Miller, D. și Michaud, D. 1991 – Terminologie et analyse notionnelle assistée par ordinateur, în *Actes du colloque international sur les industries de la langue*, Québec, Office de la langue française, pp. 187-199.
- Meyer, I. și K. Mackintosh 1996 a. – Refining the terminographer's concept - analysis methods: How can phraseology help? în *Terminology*, vol. 3, nr.1, pp. 1-26.
- Meyer, I. și K. Mackintosh 1996 b. – The corpus from a terminographer's viewpoint , în *International Journal of Corpus Linguistics*, vol. 1, nr.2, pp. 257-285.
- Meyer, I., Mackintosh, K. și V. Krista 1997 a. – The Reality of virtual: on the Lexical Implications of Becoming a Knowledge Society, în *Lexicology*, vol. 3, nr. 1, pp. 129-163.
- Meyer, I., Zaluski, V. și Mackintosh, K. 1997 b. – A Conceptual and Structural Analysis of Metaphorical Internet Terms, în *Terminology*, vol. 4, nr. 1, pp. 1-33.
- Meyer, I., Mackintosh, K. și V. Krista. 1998 a. – From Virtual Sex to Virtual Dictionaries: On the Analysis and Description of a De-terminologized Word, în *Proceedings of EURALEX 98*, pp. 645-654.
- Meyer, I., Zaluski, V., Mackintosh, K. și Foz, C. 1998. b. – Metaphorical Internet Terminology in English and French, în *Proceedings of EURALEX 98*, pp. 523-531.

- Meyer, I., Zaluski, V., Mackintosh, K. și Foz, C. 1998. c. – La terminologie métaphorique d' Internet: Aspects notionnels, structurels and traductionnels, în *La mémoire des mots : Actes des V^{es} journées scientifiques AUPELF/UREF*, pp. 637-646.
- Meyer, I. și Mackintosh, K. 2000 a. – L' étirement du sens terminologique, aperçu du phénomène de la déterminologisation, în H. Béjoint și Ph. Thoiron 2000, pp.198-217.
- Meyer, I. și K. Mackintosh 2000 b. – When terms move into our everyday lives: An overview of de-terminologization, în *Terminology* vol. 6, nr.1, John Benjamins, pp. 111-138.
- Meyer, I. 2004 a. – Computer words (I) în *MED Magazine* (The monthly webzine of the Macmillan English Dictionaries), nr. 22, Macmillan Publishers Limited.
(<http://www.macmillandictionaries.com/MEDMagazine/September2004/22-Language-Awareness-Computer-Words-UK.htm>)
- Meyer, I. 2004 b. – Computer words (II) în *MED Magazine* (The monthly webzine of the Macmillan English Dictionaries), nr. 23, Macmillan Publishers Limited.
(<http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/October2004/23-Language-Awareness-Computer-Words-UK.htm>)
- Mortureux M.F. 1997 – La lexicologie entre langue et discours, Ed.Sedes, Paris.
- Myking, J. 2000 – Sosioterminologi - Ein modell for Norden? în *I Terminologins tjänst - Festskrift för Heribert Picht på 60-årsdagen*, University of Vaasa.
- Neveu, F 2005 – Un aspect de l'apport des corpus à la terminologie linguistique : l'alignement în *Préactes des Journées scientifiques AUF-LTT*, Mots, termes et contextes.
- Nyckees, V. 2000 – Changement de sens et déterminisme socio-culturel, în *Théories contemporaines du changement sémantique*, Leuven: Peeters Société de Linguistique de Paris, pp.31-58.
- Pavel, E și Rucăreanu C. 2001 – Introducere în terminologie, Editura Academiei Române, București.

- Pană Dindelegan G. 1997 – Terminologia lingvistică actuală între tradiție și inovație, în *Limbă și literatură*, an XLII, vol. II, p. 5.
- Pearson, J. 1998 – Terms in Context, John Benjamins
- Poibeau, Th. 2005 – Parcours interprétatifs et terminologie, *Actes du colloque Terminologie et Intelligence Artificielle (TIA'05)*, Rouen.
- Preda I. 1992 – Îmbogățirea lexico-semantică a limbii române actuale. (Cu privire specială la perioada postdecembristă) (III), în *Limba română*, XLI, nr. 11-12.
- Pustejovsky, James. 1995 – *The Generative Lexicon*. Cambridge, MIT Press.
- Rapaport, William J. 2005 – In Defense of Contextual Vocabulary Acquisition: How to Do Things with Words in Context, în A. Dey et al. (eds.), *Proceedings of the 5th International and Interdisciplinary Conference on Modeling and Using*, Berlin: Springer-Verlag Lecture Notes in Artificial Intelligence 3554, pp. 396-409.
- Rastier, F. 1994 a. – *Sémantique interprétative*, Paris, PUF.
- Rastier, F. 1994 b. – Tropes et sémantique linguistique», *Langue française*, nr. 101, pp. 56-78.
- Rastier, F. 1995 – Le terme entre ontologie et discours, în *Banque des mots*, nr.7, p 45 ș.u.
- Ravin, Y. și Claudia L. 2000 – Polysemy: an Overview, în Ravin, Y. și C. Leacock (eds.) *Polysemy. Theoretical and computational approaches*, Oxford: Oxford University Press, pp. 1-29.
- Rebeyrolle J. 1995 – Polysémie dans les langues spécialisées : une question de point de vue ? Mémoire de DEA de sciences du langage, Toulouse.
- Récanati, F. 1997 – La polysémie contre le fixisme. In: *Langue Française* nr.113, pp. 107-123.
- Rey, A. 1998/1999. Terminology between the experience of reality and the command of signs, în *Terminology*, vol. 5 nr.1, pp. 121-134.
- Riggs, F. 1984 – The CONTA Conference Proceedings of the Conference on Conceptual and Terminological Analysis in the Social Sciences. Frankfurt, Indeks Verlag.

- Riggs, F. 1988 a. – The Interdisciplinary Tower of Babel, în *International Social Science Journal*, 126, p. 577-592.
- Riggs, Fred W. 1988 b. – *The INTERCOCTA Manual; Towards an International Encyclopaedia of Social Science Terms*. Paris, UNESCO.
- Rizescu, I. – Contribuții la studiul calcului lingvistic, Editura Academiei, București, 1958.
- Rondeau, G. 1983 – Introduction à la terminologie, ed. a 2-a, Chicoutimi, Gaëtan Morin.
- Sager, J. C, David D. 1980 – English Special Languages Brandsetter Verlag, Wiesbaden.
- Sager, J. C. 1990 – A Practical Course in Terminology Processing. Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins.
- Sager, J. C. 1999 – In search of a foundation: Towards a theory of the term, în *Terminology* vol. 5, nr. 1, pp. 41-57, John Benjamins.
- Sager, J. C. 2000 – Pour une approche fonctionnelle de la terminologie, în Béjoint, H. și Ph. Thoiron (dirs.) 2000, *Le sens en terminologie*, Lyon, Presses Universitaires de Lyon, pp. 40-60.
- Schaetzen (De), Caroline ed. 1997– Terminologie et interdisciplinarité, Peeters, Louvain-la-Neuve.
- Schaetzen (De), Caroline 1997 – Chassé-croisé de vocables entre l'informatique et les disciplines informatisées, în *Terminologie et interdisciplinarité*, p.123 ș.u.
- Siblot, P. 1989 – Isotopie et réglage du sens, în *Cahiers de praxématique*, nr. 12, Université Paul-Valéry Montpellier III, pp. 91-110.
- Silva R., Costa R., Ferreira F. 2004 – Entre langue générale et langue de spécialité. Une question de collocations, în *Étude de Linguistique Appliquée*, Didier, Érudition, Paris, pp. 347-359
- Slodzian, M. 1993 – La V.G.T.T. (Vienna general theory of terminology) et la conception scientifique du monde, în *Le langage et l'homme*, De Boeck Université, vol. 28, nr. 4, pp. 223-233.
- Slodzian, M. 1994 – La doctrine terminologique, nouvelle théorie du signe au

- carrefour de l'universalisme et du logicisme, *Alfa*, 7-8, pp. 121-136.
- Slodzian, M. 1995 – Comment revisiter la doctrine terminologique aujourd'hui? în *La Banque des Mots*, nr. special 7/1995, pp. 11-18.
- Slodzian, M. 2000 – L'émergence d'une terminologie textuelle et le retour du sens. în H. Béjoint și Ph. Thoiron 2000, pp. 61–85.
- Stoichițiu Ichim, A. 1996 – Observații privind limba engleză în limbajul publicistic actual (I) în *Limbă și literatură*, nr. 2.
- Stoichițiu Ichim, A. 2001 – Vocabularul limbii române actuale. Dinamică. Influențe. Creativitate, Ed. ALL, București.
- Stoichițiu Ichim, A. 2006 – Creativitate lexicală în româna actuală, Editura Universității din București.
- Ștefănescu, A. 2002 – Caracteristici ale limbajului vag în jargonul informaticii, în *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București, p.263.
- Temmerman, R. 1995 – The process of revitalisation of old words: splicing. A case study in the extension of reference, în *Terminology*, vol. 2, nr. 1, pp. 107-128.
- Temmerman, R. 1997 – Questioning the univocity ideal. The difference between socio-cognitive Terminology and traditional Terminology, în *Hermes; Journal of Linguistics* nr. 18, pp. 51-90.
- Temmerman, R. 1998 – Towards new ways of terminology description: the sociocognitive approach, Amsterdam: John Benjamins, 2000.
- Temmerman, R. 1998/1999 – Why traditional terminology impedes a realistic description of categories and terms in the life sciences în *Terminology* vol. 5, nr. 1, John Benjamins Publishing Company, pp. 77–92.
- Temmerman, R. 2000 – Towards New Ways of Terminological Description: The sociocognitive approach, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins.
- Thoiron, Ph. și Béjoint, H. 2000 – Les sens des terms, în *Les sens en terminologie*, Travaux du C.R.T.T, Lyon, Presses Universitaires de Lyon, p. 16
- Thoiron Ph. și Béjoint H. 2005: Is terminology a question of terms? în Proceedings of CIT 2003 – The state of theories, Lisboa, Colibri.

- Toft, B. 2001 – Review of ‘Towards New Ways of Terminology Description; the sociocognitive approach’ by Rita Temmerman 2000, *Terminology* vol. 7, nr. 1, pp. 125–128.
- Toma, A. 2000 – Lexic specializat – matematica, în A. Bidu-Vrănceanu, coord. pp. 85-118.
- Toma, A. 2005 – Interdisciplinaritate și terminologie matematică: termeni migratori, în *Actele Conferinței Catedrei de limba română* coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București, pp.393-403.
- Toma, A. 2006 a – De la analiza terminologică lexicală la analiza terminologică discursivă. Un exemplu ‘funcție’, în *Actele Conferinței Catedrei de limba română* coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Editura Universității din București, pp.329-335.
- Toma, A. 2006 b – Lingvistică și matematică: terminologie, limbaj, discurs, Editura Universității din București.
- Trif R. 2006 – Influența limbii engleze asupra limbii române în terminologia informaticii, București, Academia Română.
- Van Campenhoudt, M. 2006 – Que nous reste-t-il d’Eugen Wüster în Colloque international Eugen Wüster et la terminologie de l’École de Vienne, Université de Paris 7.
- Varga C. 2006 – Instrumente informatice implicate în cercetarea terminologică, UniTerm nr. 4.
- Vasiliu, Em. 1986 – Definiția sensului sau definiția obiectului? în *Studii și cercetări lingvistice*, XXXVII, 2, p.85 ș.u.
- Verstiggel, J.C. 1997 – Le rôle du contexte dans la construction de la signification, François și Denhière (dir.), *Sémantique linguistique et psychologie cognitive. Aspects théoriques et expérimentaux*, Presses Universitaires de Grenoble, pp. 19-50.
- Victorri, B. și C. Fuchs 1996 – La polysémie. Construction dynamique du sens, Hermès.
- Victorri B. 1997 – La polysémie: un artefact de la linguistique? în *Revue de*

sémantique et de pragmatique, nr. 2.

- Vrănceanu, A. 2000 – Lexic specializat – arte plastice, în A. Bidu-Vrănceanu, coord. pp. 165-177.
- Wüster, E. 1982: Exposé illustré et terminologique de la nomination du monde, în *Travaux de terminologie*, nr. 2, Québec, GIRSTERM, Université Laval, pp. 27-76.
- Wüster, E. 1991 – Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie. Bonn: Romanistischer Verlag, 3. Auflage, orig. 1979.
- Zgardan N. și A. Vartic 2008 – Terminologia între dogme și realitate, în *Lucrările primului simpozion internațional de lingvistică*, București, Editura Universității din București, pp.241-248.
- Zawada, B. E. și P. Swanepoel. 1994 – On the empirical inadequacy of terminological concept theories: A case for prototype theory în *Terminology* vol. 1, nr. 2, pp. 253–275.
- Zafiu, R. 2001 a. – Diversitatea stilistică în româna actuală., (informatica – pp. 86-90), Editura Universității din București.
- Zafiu, R. 2001 b. – Situl, saitul..., în „*România literară*” , 2001, nr. 20, p.4.
- Zafiu, R. 2001 c. – A hackui, a hacui, în „*România literară*” , 2001, nr. 25, p.10.

DICȚIONARE

- DEX – Dicționar explicativ al limbii române, ed. a 2-a, coord. Ion Coteanu, Luiza și Mircea Seche, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998.
- DEXI – Dicționar explicativ ilustrat al limbii române, coord. Eugenia Dima, Ed. ARC& GUNIVAS, 2007.
- DCR – Dicționar de cuvinte recente, ed. a 2- a, Florica Dimitrescu, Ed. Logos, 1997.
- DLR – Dicționarul limbii române. Serie nouă, Editura Academiei 1965 și urm.

- MDA – Micul dicționar academic, Academia Română, Institutul de lingvistică „I. Iordan – Al. Rosetti”, redactori responsabili acad. Marius Sala și Ion Dănilă, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2001-2003.
- MDN – Marele dicționar de neologisme, Marcu Florin, Ed. Saeculum Vizual, 2008.
- NDU – Noul dicționar universal al limbii române, ed. a 3-a, Ioan Oprea, Carmen Gabriela Pamfil, Radu Rodica, Zăstroiu Victoria, Ed. Litera Internațional, 2008.
- NODEX – Noul dicționar explicativ al limbii române, Ed. Litera Internațional, 2009 (CD-ROM).
- DE – Dicționar enciclopedic, I-VII, coord. Marcel D. Popa, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1993-2009.
- ***
- DSL – Dicționar de științe ale limbii, Ed. a 2-a, Bidu-Vrănceanu, A., Călărașu, C., Ionescu-Ruxăndoiu, L., Mancaș, M., Pană Dindelegan, G., Ed. Nemira, București, 2001-2005.
- ***
- LONGMAN – Longman Dictionary of English Language and Culture, 3rd Edition Pearson Education Limited, 2005.
- Longman Dictionary of Contemporary English 4th Edition Pearson Education Limited, 2005.
- Longman Dictionary of Contemporary English 5th Edition Pearson Education Limited, 2009.
- OXFORD – The Compact Oxford English Dictionary of Current English, 3rd Edition, Oxford University Press, 2005.
- Oxford Advanced Learner’s Dictionary, 7th Revised Edition, Hornby, A. S., Oxford University Press, 2007.
- PENGUIN – The Penguin English Dictionary, 3rd edition, Robert Allen, Penguin Books Ltd. 2007.

***

- Dicționar de informatică*, Valentin Cristea, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
- Dictionnaire d' informatique*, 4ème édition revue et augmentée, Ginguay M., Lauret A., Masson, Paris, 1990.
- P.C. Manualul începătorului*, Marinescu Dan, Trandafirescu Mihai, Editura Teora, București, 1993.
- Dicționar explicativ de calculatoare*, Ed. Tehnică, București, 1994.
- Dicționar explicativ de calculatoare englez-român și român-englez*, Ban Marcel-Teodor, Mireștean Alin-Tavi, Miclea Manuel, Miclea Cristian, Editura Atelierele Tipografice Metropol, Timișoara, 1994.
- Glosar de termeni informatici român-englez-francez*, Matei Dan, Glosarele TermRom, nr. 1, București, 1995.
- Dicționar explicativ de calculatoare*, Pfaffenberger, Bryan, (traducere din limba engleză de Liliana Dăbuleanu), Ed. Teora, București, 1996.
- Dicționar P.C.*, Margolis Philip, (Traducere din limba engleză de Gabriel Gheorghiu), Ed. Nemira, București, 1997.
- Microsoft Computer Dictionary* 4th ed., Bahn Christey, Microsoft Press, Washington 1999.
- Dicționar de informatică*, coord. Pierre Morvan (LAROUSSE), Ed. Niculescu, București, 2003.
- Dicționar de informatică englez-roman*, Ionescu-Cruțan, Nicolae, Ed. Litera, 2004.
- Dicționar de informatică aplicată și tehnologia informației*, Vasile Sergiu Adrian, Ed. Sitech, București, 2009.

***

DICȚIONARE ON-LINE:

ALLWORDS.COM MULTI-LINGUAL DICTIONARY

<http://www.allwords.com/>

AMERICAN HERITAGE DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE

<http://education.yahoo.com/reference/dictionary/>

ANSWERS.COM

<http://www.answers.com/>

CAMBRIDGE ADVANCED LEARNER'S DICTIONARY

<http://dictionary.cambridge.org/>

CAMBRIDGE DICTIONARY OF AMERICAN ENGLISH

<http://dictionary.cambridge.org/Default.asp?dict=A>

COLLINS COBUILD ENGLISH DICTIONARY FOR ADVANCED
LEARNERS 4TH EDITION

<http://dictionary.reverso.net/english-cobuild/>

COLLINS ENGLISH DICTIONARY 5TH EDITION

<http://dictionary.reverso.net/english-definition/STATE>

COMPACT OXFORD ENGLISH DICTIONARY OF CURRENT ENGLISH –

http://www.askoxford.com/dictionaries/compact_oed/?view=uk

DICOINFO – Le dictionnaire fondamental de l'informatique et de l'Internet,
développé par l'équipe ÉCLECTIK de l'Observatoire de linguistique Sens-Texte,
Université de Montréal.

<http://olst.ling.umontreal.ca/dicoinfo/>

DICOREALITER [Lexicul termenilor de baza din informatică](#),

[Lexic panlatin al internetului](#), [Lexic panlatin al comerțului electronic](#)

<http://dti1.unilat.org/realiter/search.php?lang=rum>

DICTIONARY.COM

<http://dictionary.reference.com/>

DICTIONARY/THESAURUS

<http://www.thefreedictionary.com/>

ENCARTA® WORLD ENGLISH DICTIONARY [NORTH AMERICAN

EDITION]

<http://encarta.msn.com/encnet/features/dictionary/dictionaryhome.aspx>

FREE DICTIONARY

<http://www.freedictionary.org/>

INFOPLEASE DICTIONARY

<http://dictionary.infoplease.com/>

KARBO'S DICTIONARY

<http://www.karbosguide.com/>

LONGMAN ENGLISH DICTIONARY ONLINE

<http://www.ldoceonline.com/>

MERRIAM-WEBSTER'S ONLINE DICTIONARY, 11TH EDITION

<http://www.merriam-webster.com/>

MNEMONIC DICTIONARY

<http://www.mnemonicdictionary.com/>

ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY

<http://www.etymonline.com/>

ONELOOK DICTIONARY SEARCH

<http://www.onelook.com/>

RHYMEZONE

<http://www.rhymezone.com/>

THE WORDSMYTH ENGLISH DICTIONARY-THESAURUS

<http://www.wordsmyth.net/>

ULTRALINGUA ENGLISH DICTIONARY

<http://ultralingua.com/onlinedictionary/>

WEBSTER'S NEW WORLD COLLEGE DICTIONARY, 4TH ED.

<http://www.yourdictionary.com/>

WEBSTER'S REVISED UNABRIDGED

http://humanities.uchicago.edu/orgs/ARTFL/forms_unrest/webster.form.html

WIKIPEDIA, THE FREE ENCYCLOPEDIA

<http://www.wikipedia.org/>

WIKTIONARY

http://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Main_Page

WORDNET 3.0 VOCABULARY HELPER

<http://poets.notredame.ac.jp/cgi-bin/wn>

***

CCI COMPUTER

http://www.computeruser.com/resources/dictionary/get_by_index/a/

COMPUTER TELEPHONY & ELECTRONICS DICTIONARY AND
GLOSSARY

<http://www.csgnetwork.com/glossary.html>

CYBERNETICS AND SYSTEMS

<http://pespmc1.vub.ac.be/ASC/INdexASC.html>

DATABASE GLOSSARY

<http://databases.about.com/od/administration/a/glossary.htm>

FREE ON-LINE DICTIONARY OF COMPUTING

<http://foldoc.org/Free+On-line+Dictionary+of+Computing>

GLOSSARY OF INTERNET TERMS

<http://www.walthowe.com/glossary/>

HACKING LEXICON

http://www.linuxsecurity.com/resource_files/documentation/hacking-dict.html

ILC INTERNET TERMS

<http://www.matisse.net/files/glossary.html>

I T GLOSSARY

<http://glossary.westnetinc.com/glossary.php>

NETLINGO

<http://www.netlingo.com/index.php>

TECH TERMS COMPUTER DICTIONARY

<http://www.techterms.com/>

TECHNOLOGY TERMS AND ACRONYMS

<http://www.oasismanagement.com/TECHNOLOGY/GLOSSARY/index.html>

THE INTERNET OWNER'S MANUAL

<http://www.learnthenet.com/english/index.html>

WEB HOSTING GLOSSARY

<http://www.webhostingratings.com/glossary.html>

WEBOPEDIA

<http://www.webopedia.com/>

WHATIS.COM

<http://whatis.techtarget.com/>

WINDOWS API GUIDE

<http://www.developer.com/net/asp/article.php/1756291>

IZVOARE

„22”, săptămânal, București.

„Academia Cațavencu” (A.C.), săptămânal, București.

„Adevărul” (A.), săptămânal, București.

„Banii Noștri” (B.N.), săptămânal, București.

„Bursa” (B.), săptămânal, București.

„Capital” (CA.), săptămânal, București.

„Cadran Politic” (C.P.), revistă lunară de analiză și informare politică, București.

„Cotidianul” (CO), cotidian, București.

„Dilema Veche” (D.V.), săptămânal, București.

„Formula As” (F.A.), săptămânal, București.

„Gardianul” (G.), săptămânal, București.

„Jurnalul Național” (J.N.), cotidian, București.

„România Liberă” (R.L.), cotidian, București.

„Săptămâna Financiară” (S.F.), săptămânal, București.

„Ziarul Financiar” (Z.F.) săptămânal, București.